

บทที่ 4

บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาส ในโครงการหอพักหญิงดรุณ รักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทการสงเคราะห์ตามแนวพุทธศาสนา และประวัติความเป็นมาของโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในบทนี้จะทำการศึกษารoles บทบาทในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาส ปัญหาและอุปสรรคในการกระทำตามบทบาทนั้น ตลอดจนทัศนคติและความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาส และประการสุดท้ายคือแนวทางแก้ไขปัญหาในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาส

การวิจัยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาถึงบทบาทในการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ที่มีต่อเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งวิเคราะห์จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ 59 คน และจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้ดูแล แม่ชีผู้ดูแล โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นผลการศึกษาเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

4.1 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- 4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.1.2 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (อาหาร)
- 4.1.3 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ที่อยู่อาศัย)
- 4.1.4 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (เครื่องนุ่งห่ม)
- 4.1.5 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ยารักษาโรค)
- 4.1.6 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม
- 4.1.7 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา
- 4.1.8 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ
- 4.1.9 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการมีบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

4.3 ทักษะคติและความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์

4.3.1 ทักษะคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

4.3.2 ทักษะคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

4.3.3 ทักษะคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

4.3.4 ทักษะคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

4.3.5 ทักษะคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

4.3.6 ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

4.3.7 ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

4.3.8 ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

4.3.9 ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

4.3.10 ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

4.4 แนวทางการแก้ปัญหาในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอรักรักหญิงดรุณรักรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลมีดังนี้

n	แทน	จำนวนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อมูล
S.D	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอรักรักหญิงดรุณรักรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

จากการศึกษาในบทที่ 3 พบว่าโครงการหอรักรักหญิงดรุณรักรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีจุดเริ่มต้นมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงต้องการให้โรงเรียนนันทบุรีวิฑูรียาหาทางช่วยเหลือเด็กหญิงด้อยโอกาสให้เข้าอยู่ในหอพักของทางโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนของพระดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทในโครงการนี้มาตั้งแต่เริ่มต้นถึงปัจจุบัน จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนนันทบุรีวิฑูรียา ครูผู้ดูแล และผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโครงการฯ ต่างก็ให้ความเห็นว่า พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญมากในการสงเคราะห์เด็กหญิงในโครงการนี้ อาจารย์สุภาวดี ภิวงส์ อาจารย์โรงเรียนนันทบุรีวิฑูรียา ผู้รับผิดชอบดูแลเด็กหญิงตลอดเวลาที่อยู่ในหอพัก ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “เด็กหอที่นี้อยู่ได้เพราะพระ ช่วงก่อตั้งเป็นบทบาทของพระหมดเลย หลัง ๆ ก็มีคนคิดต่าง ๆ พระอยู่กับผู้หญิง บางครั้งเขาก็คิดว่าจะมีเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้น ทำให้บทบาทของพระสงฆ์ลดน้อยลงไป แต่ทุกวันนี้ก็บทบาทของพระสงฆ์ทั้งนั้นที่อยู่รอด” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ส่วนนายเพชร ธรรมราช ผู้อำนวยการโรงเรียนนันทบุรีวิฑูรียา ให้สัมภาษณ์ว่า

...พระสงฆ์มีส่วนช่วยเหลือตรงนี้มาก คือ มีผู้บริหารและคณะครูที่มาอยู่ที่นี้มาแล้ว ให้ฟังว่า สมเด็จพระเทพฯ พระองค์สนพระทัย และอยากให้พระสงฆ์ดูแลตรงจุดนี้

เนื่องจากว่าพระสงฆ์มีพลังอำนาจในการขอบริจาค พระสงฆ์ขอบริจาคแล้วไม่ได้ใช้
จ่ายส่วนตัว จะเอาไปให้ผู้ที่ด้อยโอกาส ผู้ที่ควรจะช่วยเหลือ ก็คงจะเป็นไปตามที่
รับสั่งของพระองค์ เลยมีพระเข้าไปดูแลช่วย (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ส่วนพระธรรมนันทโสภณ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร เจ้าคณะจังหวัดน่าน
ในฐานะที่ท่านเป็นผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนนันทบุรีวิทยา ซึ่งถือว่าท่านเป็นเจ้าของโรงเรียน ได้กล่าว
ว่า

...หอพักหญิงดรุณรักษ์ ได้รับอุปถัมภ์บำรุงจากภาครัฐ พระภิกษุสงฆ์องค์เถร
ประชาชนก็มาช่วยกันทำ การดำเนินการเป็นไปเรียบร้อยด้วยดี เป็นบุญกุศลอีกอย่าง
หนึ่งว่า บัณฑิตอาสาจากมหาวิทยาลัยมหิดล โดยพระอาจารย์ไพฑูริย์ พระอาจารย์
ภักดี มาช่วยเหลือ การดำเนินการก็เรียบร้อยด้วยดี เวลานี้มีชาวเขาเผ่าต่างๆมาอาศัย
อยู่ ทางโรงเรียนก็ให้ความอุปถัมภ์บำรุงด้วยดี สิ่งไหนจะทำได้ไม่ผิดกฎไม่ผิดกติกา
เราก็ทำอยู่ตลอด ผมทุกวันนี้ก็ให้ความอุปถัมภ์ ให้ครูอาจารย์เอาใจใส่ (สัมภาษณ์,
24 ก.พ. 2553)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในภาคสนามทั้งการสอบถามและการสัมภาษณ์
รวมถึงการมีส่วนเกี่ยวข้องเนื่องจากการทำหน้าที่บัณฑิตอาสาของวิทยาลัยศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล สรุปได้ว่า พระสงฆ์ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อย
โอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม
บรมราชกุมารี โรงเรียนนันทบุรีวิทยา วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร จังหวัดน่าน มีอยู่ด้วยกัน 3 ส่วน
คือ พระธรรมนันทโสภณ ในฐานะองค์อุปถัมภ์ ต่อมาคือ พระสงฆ์ที่เป็นฝ่ายบริหารตลอดจนเป็น
ครูอาจารย์ของโรงเรียนนันทบุรีวิทยา และพระสงฆ์ที่เป็นบัณฑิตอาสาจากวิทยาลัยศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดน่าน

พระสงฆ์ทั้ง 3 ส่วนนี้เองที่มีบทบาทในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการ
นี้ ซึ่งในการวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสใน
โครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช
กุมารี ที่เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการนี้เห็นว่าพระสงฆ์ได้ปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นใน
การศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของเด็กด้อยโอกาส บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์

ด้านสวัสดิการ (อาหาร) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ที่อยู่อาศัย) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (เครื่องนุ่งห่ม) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ยารักษาโรค) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย ดังแสดงผลการศึกษาได้ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ศาสนา ชาติพันธุ์ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่หอพักฯ สถานภาพของบิดามารดา ก่อนเข้ามาอยู่ในหอพักอาศัยอยู่กับ และสาเหตุที่เข้ามาอยู่ในหอพักฯ จากผลการวิเคราะห์ปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
13 ปี	4	6.80
14 ปี	11	18.60
15 ปี	16	27.10
16 ปี	11	18.60
17 ปี	8	13.60
18 ปี	9	15.30
รวม	59	100.00
2. ศาสนา		
พุทธศาสนา	58	98.30
คริสต์ศาสนา	1	1.70
รวม	59	100.00
3. ชาติพันธุ์		
ชาวไทยพื้นราบ	12	20.30
ชาวเขาเผ่าเมี่ยน	14	23.70
ชาวเขาเผ่าลัวะ	14	23.70
ชาวเขาเผ่าม้ง	18	30.60
ชาวเขาเผ่าขมุ	1	1.70
รวม	59	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. กำลังศึกษาอยู่ชั้น		
ม. 1	9	15.30
ม. 2	12	20.30
ม. 3	15	25.40
ม. 4	15	25.40
ม. 5	3	5.10
ม. 6	5	8.50
รวม	59	100.00
5. ระยะเวลาที่อยู่หอพักหญิงดรุณรักษ์		
1 ปี	18	30.50
2 ปี	15	25.40
3 ปี	20	33.90
4 ปี	6	10.20
รวม	59	100.00
6. สถานภาพบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	44	74.50
บิดามารดาหย่าร้างกัน	5	8.50
บิดามารดาแยกกันอยู่	4	6.80
บิดาถึงแก่กรรม	2	3.40
บิดามารดาถึงแก่กรรม	4	6.80
รวม	59	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
7. ก่อนเข้ามาอยู่ในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ นักเรียนอาศัยอยู่กับบุคคลใด		
บิดามารดา	46	78.00
มารดา	6	10.20
บุคคลอื่นๆ	7	11.80
รวม	59	100.00
8. สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์คือ		
บิดาเสียชีวิต	2	3.40
บิดามารดาเสียชีวิต	3	5.10
อยู่ในถิ่นทุรกันดาร ยากจน	54	91.50
รวม	59	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.10 รองลงมา มีอายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.60 และ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.60 โดยนักเรียนร้อยละ 98.30 นับถือศาสนาพุทธ กลุ่มชาติพันธุ์พบมากในชาวเขาเผ่าม้ง คิดเป็นร้อยละ 30.60 รองลงมาคือ ชาวเขาเผ่าเมี่ยน คิดเป็นร้อยละ 23.70 และชาวเขาเผ่าลัวะ คิดเป็นร้อยละ 23.70 โดยส่วนมากเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 25.40 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 25.40 เช่นกัน และอาศัยอยู่ที่หอพักหญิงดรุณรักษ์ โดยส่วนใหญ่ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.90 และรองลงมา คือ อาศัยอยู่ 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.50 เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับ สถานภาพของบิดามารดา พบว่า นักเรียนโดยส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 74.50 รองลงมา บิดามารดาหย่าร้างกัน คิดเป็นร้อยละ 8.50 และเมื่อก่อนเข้ามาอยู่ในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ นักเรียนโดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 78.00 รองลงมาอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นๆ

คิดเป็นร้อยละ 11.80 และสาเหตุหลักที่เข้ามาอยู่ในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์คืออาศัยอยู่ในถิ่น
ทุรกันดารและยากจน คิดเป็นร้อยละ 91.50 รองลงมาคือ บิดามารดาเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 5.10

จากข้อมูลทั่วไปพบว่าประเด็นที่อาจถูกตั้งคำถามว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่
สงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาส ซึ่งมีเกณฑ์ในการรับเด็กหญิงจากนักเรียนที่พ่อแม่เสียชีวิต แยก
ทางกัน โดยให้ความสำคัญแก่เด็กที่พ่อแม่เสียชีวิตจากการติดเชื้อเอช-ไอ-วี เป็นลำดับแรก แต่ผล
การศึกษาลับพบว่า เด็กหญิงในโครงการนี้ส่วนมากถึงร้อยละ 74.50 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน และ
ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในโครงการฯ ร้อยละ 78 อาศัยอยู่กับพ่อแม่ แต่เมื่อดูสาเหตุที่เข้ามาอยู่ใน
โครงการฯมากที่สุดพบว่า เข้ามาอยู่เพราะอยู่ในถิ่นทุรกันดารและยากจน ซึ่งตรงกับสภาพพื้นที่
ของจังหวัดน่านที่เป็นจังหวัดที่มีประชากรชาวเขามากซึ่งอยู่ห่างไกลและทุรกันดาร แม้ว่าจำนวน
เด็กหญิงในโครงการนี้ส่วนมากจะอาศัยอยู่กับพ่อแม่ แต่เพราะครอบครัวยากจนถ้าไม่ได้รับการ
สงเคราะห์จากโครงการเด็กอาจไม่ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเองและครอบครัวได้
ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ให้เด็กเขียนเรียงความเกี่ยวกับความประทับใจที่ได้มาอยู่ในโครงการฯนี้ เด็ก
คนหนึ่งเขียนว่า “ตั้งแต่หนูมาอยู่ที่นี้รู้สึกว่าได้เรียนหนังสือและเข้าอยู่หอพักหญิงฯ ทำให้
ทางบ้านลดค่าใช้จ่ายไปได้มาก และพระสงฆ์ยังให้โอกาสและช่วยเหลือเด็กที่ด้อยโอกาสชาวเขา
อย่างพวกหนูได้มีโอกาสเรียนเพื่อจะนำสิ่งดีที่ท่านคอยสอนและนำวิชาความรู้ไปพัฒนาบ้านเกิด
เมืองนอนของหนู” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2552)

4.1.2 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (อาหาร)

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (อาหาร)
ประกอบด้วยคำถาม 7 ข้อ การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน ใช้สถิติในการวิเคราะห์
ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยเกณฑ์การแบ่งระดับความ
คิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับการให้คะแนน ตามแบบมาตรฐาน
ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert's Scale) 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาท อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาท อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาท อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาท อยู่ในระดับเล็กน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาท อยู่ในระดับไม่มีบทบาท

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยของข้อคำถามโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของเบสท์ (John W. Best, 1970, p. 190) ดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด
 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับมาก
 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับปานกลาง
 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับเล็กน้อย
 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับไม่มีบทบาท
- ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านอาหาร

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านอาหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	3.22	0.74	ปานกลาง
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	3.32	0.80	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	3.76	0.77	มาก
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.54	1.01	ปานกลาง
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.27	0.83	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.25	0.82	มาก
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.68	0.97	ปานกลาง
รวม		3.44	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาหารอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.27$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.25$) และบทบาทของ

พระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 3.76$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 2.54$)

4.1.3 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ที่อยู่อาศัย)

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ที่อยู่อาศัย) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านที่พักอาศัย

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	3.27	0.67	ปานกลาง
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	3.39	0.77	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	3.51	0.80	มาก
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.54	1.26	ปานกลาง
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.02	1.11	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.32	0.88	มาก
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.81	1.20	ปานกลาง
	รวม	3.41	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.32$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.02$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน ($\bar{x} = 3.39$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 2.54$)

4.1.4 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านเครื่องนุ่งห่ม

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (เครื่องนุ่งห่ม) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านเครื่องนุ่งห่ม

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านเครื่องนุ่งห่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	3.22	0.74	ปานกลาง
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	3.07	0.79	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	3.92	1.16	มาก
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.44	0.68	น้อย
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	2.34	0.86	น้อย
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	3.73	1.10	มาก
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.37	0.79	น้อย
รวม		3.01	0.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านเครื่องนุ่งห่มอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.01$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 3.92$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.73$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ ($\bar{x} = 3.22$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร ($\bar{x} = 2.37$)

4.1.5 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ยารักษาโรค)

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ยารักษาโรค) ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านยารักษาโรค

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านยารักษาโรค	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	3.05	0.75	ปานกลาง
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.95	0.73	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	3.66	0.96	มาก
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.00	1.10	น้อย
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.07	1.27	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	3.66	0.99	มาก
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.10	1.26	น้อย
รวม		3.07	0.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านยารักษาโรคอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.07$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 3.66$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.66$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 2.00$)

4.1.6 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	4.41	0.59	มาก
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	4.03	0.59	มาก
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	3.34	1.09	ปานกลาง
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	4.71	0.56	มากที่สุด
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	3.86	0.71	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	3.73	0.69	มาก
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	3.56	0.92	มาก
รวม		3.95	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 4.71$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ ($\bar{x} = 4.41$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน ($\bar{x} = 4.03$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 3.34$)

4.1.7 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	4.32	0.71	มาก
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.93	1.20	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.51	0.70	มากที่สุด
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	4.39	0.79	มาก
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.47	0.70	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	3.29	1.08	ปานกลาง
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.53	1.32	ปานกลาง
รวม		3.78	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 4.51$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.47$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 4.39$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร ($\bar{x} = 2.53$)

4.1.8 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ ประกอบด้วย คำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท
ของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	2.95	0.75	ปานกลาง
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.76	0.88	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.34	0.96	มาก
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.49	1.06	น้อย
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.42	0.95	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.42	0.99	มาก
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	1.93	1.10	น้อย
รวม		3.33	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.42$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.42$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 4.34$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร ($\bar{x} = 1.93$)

4.1.9 บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

รายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

ข้อ	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการทำงาน
1	เป็นผู้ให้ความรู้	3.14	0.86	ปานกลาง
2	เป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.64	0.76	ปานกลาง
3	เป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	3.49	0.99	ปานกลาง
4	เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	1.88	1.08	น้อย
5	เป็นผู้ให้คำปรึกษา	3.92	1.26	มาก
6	เป็นผู้ประชาสัมพันธ์	3.27	0.93	ปานกลาง
7	เป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	1.88	1.08	น้อย
รวม		2.89	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.89$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 3.92$) บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 3.49$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.27$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 1.88$) และบทบาทของพระสงฆ์ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร ($\bar{x} = 1.88$)

จากแบบสอบถามความเห็นของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการฯ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เป็นด้าน ๆ พบว่า

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (อาหาร)

ผลการศึกษาในประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เนื่องจากโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีระบบการจัดการบริหารซึ่งจัดการโดยผู้บริหารโรงเรียนนันทบุรีวิทยา ได้จัดให้มีการจัดการด้านอาหารสำหรับเด็กหญิงกลุ่มนี้ โดยมีงบประมาณรายหัวที่ได้รับพระราชานุเคราะห์จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีการประกอบอาหารโดยอาจารย์ แม่ชีที่ดูแล และมีเวรประกอบอาหารโดยจัดจากเด็กหญิงกลุ่มนี้ผลัดเวียนกันทำหน้าที่ ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทการสงเคราะห์ด้านอาหารจำกัด ต่างจากในระยะแรกของการก่อตั้งโครงการซึ่งยังไม่เข้าที่เข้าทาง พระสงฆ์จะมีบทบาทในด้านนี้สูง ดังที่อาจารย์สุภาวดี ภิวงส์ เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “ช่วงแรกๆก็มีพระอาจารย์บิณฑบาตมาเลี้ยงเด็ก พระอาจารย์วัดพระธาตุช้างค้ำ พระครูวิธานันทกิจ เทศกาลสำคัญๆวันพ่อวันแม่ บางทีเขาทำเยอะ ถวายพระแล้วก็แบ่งให้เด็กหอ” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) และพระครูวิสุทธินันทกิจ กล่าวว่

...บางครั้งต้องไปบิณฑบาตที่กรุงเทพมหานคร มีญาติโยมโดยเฉพาะหมู่บ้านปูนซีเมนต์ไทยคลองประปา ประชาชน เราก็ไปบิณฑบาต เารถไปขนข้าวปลาอาหารมา โยมบางท่านบริจาคเป็นเงินมา บางทีก็นัดกันวันสงกรานต์ วันปีใหม่ ก็เอารถไปขนมาเสื้อผ้าอาหารจตุปัจจัยอื่นๆ บางทีก็พระมหาไพฑูรย์ หัวหน้าบัณฑิตอาสา ก็พาไปบิณฑบาตข้าวเปลือกที่บ้านเกิดของท่าน ก็มาช่วยกันทำให้เราทำงานตามอุดมการณ์ และสนองพระราชประสงค์ของพระองค์ท่านได้ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

จากผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ในระยะเริ่มต้นของโครงการที่ยังไม่เป็นระบบมากนัก พระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องจะมีบทบาทในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (อาหาร) อยู่ในระดับสูง และเป็นบทบาทการให้การสงเคราะห์โดยตรง และเป็นผู้ประสานงานในการแสวงหาทรัพยากรมาช่วยเหลือในด้านอาหารแก่เด็กหญิงในโครงการ แต่ปัจจุบันเมื่อโครงการดำเนินมาเป็นปีที่ 3 พระสงฆ์ผู้บริหารโรงเรียนนันทบุรีวิทยา พระสงฆ์ที่เป็นอาจารย์ และพระสงฆ์บัณฑิตอาสาจากวิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล จึงค่อยๆลดบทบาทการเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรงลง จึงทำให้มีบทบาทโดดเด่นที่สุดในด้านเป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้ประชาสัมพันธ์ และเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลางเป็นหลัก

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัย

ผลการศึกษาในประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านที่พักอาศัยนั้น การที่ในภาพรวมพระสงฆ์มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง และในรายละเอียดเฉพาะด้านที่มีบทบาทเด่นที่สุดในระดับมาก คือ บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ เป็นผู้ให้คำปรึกษา และเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง แสดงให้เห็นว่าเป็นไปในทำนองเดียวกันกับด้านอาหาร พระสงฆ์จะมีบทบาทในการติดต่อประสานงานโดยอาศัยความเป็นพระบอกรับบุญต่อผู้มีจิตศรัทธาและติดต่อกับหน่วยงานราชการที่ตัวพระสงฆ์เป็นที่เคารพนับถือให้มาช่วยในการสร้างที่พักอาศัย ดังที่พระครูวิสุทธินันทกิจ กล่าวว่า

...เรื่องอาคารสถานที่ ที่ปลูกสร้างอื่นๆของหอพักฯ เราจะใช้บารมีของความเป็นพระสงฆ์หาสปอนเซอร์ หาผู้มีอุปการคุณ โดยเฉพาะคนในกรุงเทพมหานคร หรือกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล มาเอื้อต่อการพัฒนาเรื่องถาวรวัตถุ เช่น อาคารหลังนี้ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารจังหวัดน่าน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ประสานโครงการผ่านระบบของทางราชการ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านเครื่องนุ่งห่ม

ผลการศึกษาประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า ในประเด็นนี้พระสงฆ์มีบทบาทในภาพรวมปานกลาง ในรายด้านมีบทบาทมากในด้านเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง และเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ โดยมีบทบาทคล้ายกับบทบาทข้างต้น ในส่วนนี้พระสงฆ์เองก็อาศัยบารมีของความเป็นพระบอกกับผู้มีจิตศรัทธาประชาสัมพันธ์ว่าเด็กหญิงในโครงการขาดแคลนเครื่องนุ่งห่มก็จะได้รับการสงเคราะห์จากผู้มีจิตศรัทธาผ่านทางพระสงฆ์ ไม่ว่าจะเป็นพระธรรมนันทโสภณ พระสงฆ์ครูอาจารย์โรงเรียนนันทบุรีวิทยา และพระสงฆ์บัณฑิตอาสาซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสังกัดวัดที่กรุงเทพมหานครบอกรับบุญไปยังญาติโยมที่เคารพนับถือจัดหาเครื่องนุ่งห่มมาบริจาคให้เด็กหญิงในโครงการฯ

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านยารักษาโรค

ผลการศึกษาประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า พระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านยารักษาโรคอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายด้านมีบทบาทมากในการเป็นผู้ให้คำปรึกษาและประชาสัมพันธ์ เนื่องจากโรงเรียนนันทบุรีวิทยาโดยโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์สามารถรับการ

บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้ในเบื้องต้นได้อยู่แล้ว โดยนายเพ็ชร ธรรมราช ผู้อำนวยการโรงเรียน นันทบุรีวิทยากล่าวว่า “การดูแลช่วยเหลือเด็กหญิงของโครงการด้านสุขภาพอนามัย โรงเรียน อาจจะหาหน่วยงานรัฐและสาธารณะสุขได้” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553) และมีโรงพยาบาลประจำ จังหวัดรับการรักษาดูแลอยู่โดยตรงเพราะเหตุที่เป็นโครงการที่อยู่ในพระราชานุเคราะห์ หน่วยงาน ราชการจึงให้การสนับสนุนด้วยดี บทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในด้านนี้จึงเป็นบทบาทที่ รองลงไป

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ผลการศึกษาประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า สำหรับบทบาทการสงเคราะห์ของ พระสงฆ์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม พระสงฆ์มีบทบาทในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในหลาย ด้านพบว่าบทบาทที่กระทำอยู่ในระดับมากถึง 6 ด้าน มีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง เท่านั้นที่อยู่ในระดับน้อย โดยบทบาทที่พระสงฆ์ได้กระทำมากที่สุดคือ เป็นผู้ให้การสงเคราะห์ โดยตรง แสดงให้เห็นว่าบทบาทด้านการปลูกฝังจริยธรรมเป็นบทบาทที่พระสงฆ์สามารถกระทำ ได้โดยตรงด้วยตนเองและตรงกับงานที่พระสงฆ์กระทำเพื่อช่วยเหลือให้ประชาชนพัฒนาจิตใจให้ พ้นจากความทุกข์อันเป็นเป้าหมายของพุทธศาสนา

บทบาทของพระสงฆ์ด้านนี้จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เด็กหญิงด้วยโอกาสในโครงการฯ เด็กหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “พระสงฆ์จะมาจัดกิจกรรมธรรมะบ่อยๆ ช่วงปลายเดือน มีคำถามต่างๆ เกี่ยวกับธรรมะสอนใจให้ประพฤติดี ทำให้หนูได้รับความสุขส่วนนี้อย่างมาก ท่านสอนให้หนูมีจิต สาธารณะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หนูมีจิตใจสงบสุขกว่าที่ผ่านมา ทำให้หนูกล้าแสดงออกและมีกำลังใจใน การเรียน” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553) การปลูกฝังจริยธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการสงเคราะห์เด็ก ด้วยโอกาสในโครงการฯ มากอย่างน้อยก็ทำให้เด็กมีความสงบสุข เด็กหญิงอีกคนกล่าวว่า “พระสงฆ์สอนให้พวกหนูเป็นเด็กดีของพ่อแม่ โรงเรียน และประเทศ ถ้าออกจากโครงการฯ แล้ว หนู จะเป็นคนดีของสังคม พ่อแม่และตั้งใจเรียนให้พ่อแม่ ครูอาจารย์และพระอาจารย์ภูมิใจ ทุกๆ เข้าจะ สมทานาคี 5 ก่อนกินข้าวเช้า” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553) บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์ พระครู วิสุทธินันทกิจ อดีตประธานโครงการฯ ท่านแรกกล่าวว่า

...ปลายปี 49 เราเริ่มการปลูกฝังจริยธรรมโดยใช้ระบบพุทธศานากับเด็ก เช่น การ ทำวัตรสวดมนต์ การใกล้ชิดกับนักบวชผู้ทรงศีล ทำให้เด็กปรับพฤติกรรมไปตามที่เรา ต้องการได้ตามสมควรเข้ารูปเข้ารอยมากขึ้น เด็กมีสมาธิมากขึ้น เข้าใจวิถีชีวิตตนเอง มากขึ้น อานิสงส์แห่งการทำวัตรสวดมนต์เจริญสติภาวนาและศึกษาพุทธศาสนาทำ

ให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่เราต้องการมากขึ้น แม้จะไม่ทั้งหมดแต่ก็เป็นทีพอใจของผู้จัดทำโครงการฯ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553)

สำหรับวิธีการปลูกฝังจริยธรรมในโครงการฯนี้ ใช้วิธีการที่หลากหลายโดยพระสงฆ์ และครูอาจารย์แม่ชีผู้ดูแลจะเป็นผู้ที่อบรม โดยพระสงฆ์จะช่วยเหลือและอบรมมาก อดีตประธานโครงการฯกล่าวว่า

...พระสงฆ์ดูแลการปลูกฝังจริยธรรมมาก ทางครูอาจารย์ที่เป็นพระสงฆ์ และพระบัณฑิตอาสาฯ จะมาช่วยอบรมบ่มนิสัยทุกวันพระหรือวันสุดสัปดาห์วันสิ้นเดือน เราก็มาเทศน์อบรมต่างๆให้ฟังเป็นเรื่องแรก นอกจากอบรมหน้าเสาธง ลงลึกมาถึงหอพักหญิงเป็นเด็กเฉพาะกลุ่มไป ในกรณีที่มีการปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ เราก็เอาเด็กไปร่วมในการหาประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม เป็นการอบรมจริยธรรมโดยอัตโนมัติ จากนั้นก็มีกิจกรรมอื่นๆ เช่น ไปช่วยสังคมทำโน่นทำนี่ ก็ถือว่าเด็กได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านกิจกรรม กิจกรรมอื่นๆ ในทางตรงเด็กทุกคนต้องเรียนธรรมศึกษา เป็นการปลูกฝังจริยธรรมในทางตรง (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553)

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

ผลการศึกษาประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า บทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านการศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และในรายด้านมีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง เป็นผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง และเป็นผู้ให้ความรู้ อยู่ในระดับมาก เรียงลงมาตามลำดับ บทบาทด้านนี้พระสงฆ์มีบทบาทในการเรียนการสอนประจำที่โรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนนทบุรีวิฑิตยา นายเพชร ธรรมราช เห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาทแต่เป็นบทบาทที่รองลงมาเพราะ “ด้านการศึกษาเป็นปัจจัยรองลงมาโรงเรียนมีครูอาจารย์ที่พร้อมจะช่วยเหลืองานนี้” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ในขณะที่อาจารย์ครูอาจารย์สุภาวดี ภิวงศ์ ครูผู้ดูแลเด็กหญิงในโครงการฯ กล่าวว่า

...ด้านการศึกษาพระสงฆ์เองก็ช่วยเหลืออยู่ในด้านการเป็นครูอาจารย์สอนที่โรงเรียน แต่ถ้าเป็นเรื่องของการจัดหาหนังสือเอามาให้คิดว่าไม่น่าจำเป็นเพราะทางโรงเรียนเขาให้อยู่แล้วมาให้อีกมันจะซ้ำซ้อน เด็กจะไม่เห็นคุณค่า แต่ถ้าช่วยสนับสนุน

ทุนการศึกษาที่ดีอย่างที่พระบัณฑิตอาสาทำก็จะเปิดบัญชีไว้ให้เด็ก เขาสมมุติบัญชีมาเก็บไว้เขาจะได้ไม่ใช้สูญสูญรายมีปัญหอะไรก็มาขอ จะย้าอยู่เสมอว่าเงินทุกบาทที่เขาให้เพื่อการศึกษา (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

บทบาทในการสงเคราะห์ด้านการศึกษาก็เป็นบทบาทที่พระสงฆ์เสริมให้จากทางโรงเรียนที่มีอยู่แล้ว แต่อาจจะขาดแคลนในด้านทุนการศึกษา ซึ่งพระสงฆ์ครูอาจารย์และพระบัณฑิตอาสา ก็จะอาศัยความเป็นพระสงฆ์ประสานงานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีจิตศรัทธาได้ให้การช่วยเหลือ ดังพระครูวิสุทธีนนทกิจได้ติดต่อผู้ที่ต้องการช่วยเหลือทุนการศึกษาแก่เด็ก ท่านกล่าวว่า

...พระสงฆ์เองโดยตรงอาจไม่มีปัจจัยมากนัก แต่ก็ได้ไปชักชวนผู้มีศรัทธามาช่วยประสานงาน ถ่ายทอดข้อมูลให้ญาติโยมที่มีฐานะ ถ้าสุดมีชาวต่างประเทศจากอังกฤษ ให้เงินมาหนึ่งหมื่นสองพันบาทแก่เด็กหญิงคนหนึ่งที่พ่อแม่ติดเชื้อเอช-ไอ-วี เสียชีวิต ซึ่งก็เป็นการประสานงานของพระสงฆ์เป็นหลัก (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

ผลการศึกษาประเด็นนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า บทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านอาชีพในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และในรายด้านมีบทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ เป็นผู้ให้คำปรึกษา และเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ สอดคล้องกับที่พระครูวิสุทธีนนทกิจได้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยว่า

...พระสงฆ์มักนำเครือข่าย ลูกศิษย์ลูกหาของตัวเอง เช่น ใครมีญาติเก่งด้านใดก็จะเชิญมาสอนให้เด็ก ผมเองก็มีเครือข่ายกับเรือนจำนาน เขามีอุปกรณ์ในการทำนา ก็ให้เขามาช่วยสอนให้ ตอนนี้ได้ทดลองระบบเลี้ยงไก่โดยมีสปอนเซอร์จากหมู่บ้านซีเมนต์ไทยทดลองประปา ประชาชน โดยทดลองเลี้ยงไก่ไข่ออยู่ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

ผลการศึกษาประเด็นนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า บทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านสุขภาพอนามัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยจัดอยู่ในระดับปานกลาง และในรายด้านมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียว แสดงให้เห็นว่าบทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์ไม่ได้มีส่วนร่วมในการให้การสงเคราะห์มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะบทบาทด้านสุขภาพอนามัยมีครูอาจารย์ที่ดูแลอยู่แล้วโดยตรง พระสงฆ์ที่คอยดูแลช่วยเหลือโครงการเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาก็เพียงพอ ดังที่ผู้อำนวยการโรงเรียนนันทบุรีวิทยา กล่าวว่า “ด้านสุขภาพอนามัยพระสงฆ์อาจช่วยได้ในแง่ของการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด การประสานงานหาผู้มาอบรมในด้านนี้ แต่คิดว่าเป็นปัจจัยรองลงมาเนื่องจากโรงเรียนอาจจะหาจากหน่วยงานของรัฐและสาธารณสุขได้” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

โครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นโครงการที่โรงเรียนนันทบุรีวิทยา ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2549 จากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารเรียนสตรีนทรของโรงเรียนนันทบุรีวิทยา โดยรับเด็กหญิงด้อยโอกาสในจังหวัดน่านให้เข้าศึกษาและพักอาศัยอยู่ในหอพักของโรงเรียน

สรุปผลการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ ผู้วิจัยพบว่า เนื่องจากโรงเรียนนันทบุรีวิทยา เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในวัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหารและเป็นโรงเรียนการกุศลของวัด มีผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเป็นพระสงฆ์และมีผู้บริหาร ครูอาจารย์ทั้งพระสงฆ์และฆราวาส ในขณะที่ดำเนินการจัดตั้งโครงการนี้อาจารย์ใหญ่ยังเป็นพระสงฆ์ด้วย โครงการนี้พระสงฆ์จึงมีส่วนสำคัญในการจัดตั้งและบริหารงานมาแต่ต้น โดยโครงการนี้เมื่อแรกใช้ชื่อว่า “โครงการทดลองรับนักเรียนหญิงกลุ่มด้อยโอกาสเข้าอยู่หอพักในสถานศึกษา” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการหอพักหญิงกลุ่มเสี่ยงในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” และปัจจุบันใช้ชื่อว่า “โครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ตามลำดับ โดยมีพระครูวิสุทธีนนทกิจ เป็นประธานโครงการท่านแรก

จากการที่โครงการเกิดขึ้นในโรงเรียนการกุศลของวัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร และผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดตั้งและดูแลโครงการเป็นพระสงฆ์ พระสงฆ์จึงเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือเด็กหญิงด้อยโอกาสที่อยู่ในโครงการ และจากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าพระสงฆ์ที่ทำการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ มาจาก

พระสงฆ์ 3 ส่วน คือ ส่วนแรกมาจากผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนนันทบุรีวิทยาได้แก่ พระธรรมนันทโสภณ ส่วนที่สองมาจากพระสงฆ์ที่เป็นครูอาจารย์ของโรงเรียนนันทบุรีวิทยา ส่วนที่สามมาจากพระสงฆ์บัณฑิตอาสาจากวิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มาช่วยสอนและปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดน่าน ผลการศึกษาทำให้พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการสงเคราะห์เด็กหญิงในโครงการฯ 5 ด้าน คือ

ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านการปลูกฝังจริยธรรม ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านสุขภาพอนามัย โดยในแต่ละด้านพระสงฆ์มีบทบาทในการสงเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ผลการศึกษาสรุปว่า

-ด้านอาหาร พระสงฆ์มีบทบาทในระยะแรกของโครงการฯมากโดยพระสงฆ์เป็นกำลังสำคัญในการจัดหาอาหารมาให้แก่เด็กหญิงในโครงการฯ แต่เมื่อโครงการฯเริ่มเข้าที่ได้รับงบประมาณจากทางโรงเรียนนันทบุรีวิทยา โดยพระราชานุเคราะห์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี บทบาทของพระสงฆ์ด้านนี้ก็เริ่มลดลง เหลือเพียงการประสานงานและประชาสัมพันธ์บอกกล่าวให้บุคคลต่างๆทราบและนำข้าวสารอาหารแห้งหรือมาเลี้ยงอาหารและบริจาคเงินเพื่อซื้ออาหารมาเลี้ยงแก่เด็กหญิงที่หอพักเป็นคราวๆไป

-ด้านที่พักอาศัย พระสงฆ์มีบทบาทในการบริจาคเงินสร้างอาคารหอพักหญิงฯหลังใหม่และประสานงานของงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านมาสมทบสร้างอาคารหลังใหม่จนสำเร็จ

-ด้านเครื่องนุ่งห่ม พระสงฆ์มีบทบาทในการประสานงานหรือบอกกล่าวกับผู้ที่เคารพนับถือในตัวของพระสงฆ์ช่วยจัดหาเครื่องนุ่งห่มมามอบให้ในรูปแบบของการบริจาคเป็นคราวๆ

-ด้านยารักษาโรค พระสงฆ์มีบทบาทในด้านนี้ปานกลาง โดยให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารและผู้ดูแลเท่านั้น

2) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ผลการศึกษาสรุปว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการอบรมจริยธรรมทุกวันเวลาเข้าหน้าเส้าลงในโรงเรียน นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมอบรมธรรมะที่หอพักทุกสิ้นเดือน กิจกรรมที่อบรมใช้เวลาประมาณ 1-3 ชั่วโมง โดยใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ สลับกับการบรรยายธรรมะและฝึกสมาธิ เนื้อหาที่จัดอบรมนอกจากธรรมะแล้วยังสอดแทรกปัญหาที่เป็นภัยอันตรายต่อเด็กหญิงในปัจจุบันและปัญหาเสพติดด้วย ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีการมอบรางวัลแก่เด็กหญิงที่ทำ

ความดี นอกจากนี้ยังได้ปลูกฝังคุณธรรมด้วยการพาไปปฏิบัติธรรมนอกสถานที่เป็นครั้งคราว และฝึกฝนให้มีจิตสาธารณะและความสามัคคีด้วยการพาไปบำเพ็ญประโยชน์นอกสถานที่

3) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

ผลการศึกษารูปว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการให้ทุนการศึกษา จัดหาอุปกรณ์การเรียนเสริม แนะนำเรื่องการเรียนรู้และการศึกษาต่อ นอกจากนี้ยังจัดหาครูอาจารย์มาสอนเสริมแก่เด็กหญิงๆ เป็นครั้งคราว

4) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

ผลการศึกษารูปว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการประสานงานนำครูอาจารย์ที่มีความรู้มาฝึกฝนอาชีพให้แก่เด็กหญิงๆ ที่หอบพัก

5) บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

ผลการศึกษารูปว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการประสานงานนำผู้มีความรู้ด้านสุขภาพจากหน่วยงานทางสุขภาพมาให้ความรู้แก่นักเรียน และช่วยให้การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด

4.2 ปัญหาและอุปสรรคในการมีบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อย

โอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมีบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ตามความคิดเห็นของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการฯ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยเกณฑ์การแบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของพระสงฆ์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับการให้คะแนน ตามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert's Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ อยู่ใน
ระดับมากที่สุด อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ อยู่ใน
ระดับมากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ อยู่ใน
ระดับมากที่สุด อยู่ในระดับเล็กน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าพระสงฆ์มีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติ อยู่ใน
ระดับมากที่สุด อยู่ในระดับไม่มีปัญหา

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยของข้อ
คำถามโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของเบสท์ (John W. Best, 1970, p. 190) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับเล็กน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับไม่มีปัญหา

ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์

ข้อ	ปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับของปัญหา
1	นักเรียนคิดว่าการให้ความช่วยเหลือของพระสงฆ์ในด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) แก่นักเรียนมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในระดับใด	3.37	0.67	ปานกลาง
2	นักเรียนคิดว่าการให้ความช่วยเหลือในด้าน การปลูกฝังจริยธรรม ของพระสงฆ์แก่นักเรียนมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในระดับใด	3.34	0.73	ปานกลาง
3	นักเรียนคิดว่าการให้ความช่วยเหลือ ด้านการศึกษา ของพระสงฆ์แก่นักเรียนมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในระดับใด	3.36	0.69	ปานกลาง
4	นักเรียนคิดว่าการให้ความช่วยเหลือ ด้านอาชีพ ของพระสงฆ์แก่นักเรียนมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในระดับใด	4.00	0.91	มาก
5	นักเรียนคิดว่าการให้ความช่วยเหลือ ด้านสุขภาพอนามัย ของพระสงฆ์แก่นักเรียนมีสภาพปัญหาและอุปสรรคในระดับใด	4.00	0.91	มาก
6	นักเรียนคิดว่าการที่พระสงฆ์เข้ามามีบทบาทในการสงเคราะห์แก่นักเรียนหญิงมีปัญหาและอุปสรรคในระดับใด	2.85	0.45	ปานกลาง
รวม		3.49	0.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการให้ความ

ช่วยเหลือของพระสงฆ์ด้านอาชีพ ($\bar{x} = 4.00$) ปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการให้ความช่วยเหลือของพระสงฆ์ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 4.00$) ปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการให้ความช่วยเหลือของพระสงฆ์ในด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ($\bar{x} = 3.37$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ปัญหาและอุปสรรคที่พระสงฆ์เข้ามามีบทบาทในการสงเคราะห์แก่นักเรียนหญิง ($\bar{x} = 2.85$)

ผลการศึกษาในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในบทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์พบว่าปัญหาและอุปสรรคในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการฯ เห็นว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ในโครงการฯ นี้ที่มีปัญหามากที่สุด คือ บทบาทในการสงเคราะห์ด้านอาชีพและด้านสุขภาพอนามัย ประเด็นที่เด็กหญิงในโครงการฯ คิดเห็นว่า บทบาทการสงเคราะห์ทั้งสองด้านนี้มีปัญหาในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะเด็กหญิงมองจากการมีบทบาทในทั้งสองด้านนี้ของพระสงฆ์ไม่มากเหมือนด้านอื่น ที่มีไม่มากเป็นเพราะทางโรงเรียนและทางโครงการฯ มีบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว ดังนั้นประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ใช่ปัญหาในการสงเคราะห์แต่เป็นการทำบทบาทหน้าที่ตามความเหมาะสมมากกว่า ส่วนที่เด็กหญิงคิดเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านการศึกษาและด้านการปลูกฝังจริยธรรม ผู้วิจัยเห็นว่า ด้านปัจจัย 4 โครงการฯ ได้รับงบประมาณด้านนี้จากพระราชทานุเคราะห์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ดูแลอยู่ การมีบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านปัจจัย 4 ทำได้โดยการประสานงานเป็นสื่อกลางประชาสัมพันธ์และให้คำปรึกษาเป็นส่วนใหญ่ และจากการที่พระสงฆ์ไม่ได้มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการดูแลเด็กหญิงกลุ่มนี้ เป็นเหตุให้ไม่ได้ให้การสงเคราะห์เป็นประจำ การเข้าไปดูแลช่วยเหลือเป็นครั้งคราวตามเทศกาลงานสำคัญหรือได้รับการร้องขออาจไม่เพียงพอต่อการใช้ปัจจัย 4 ที่ต้องใช้ทุกวัน

ส่วนปัญหาด้านการศึกษาที่มีปัญหารองลงมา นั้น ในด้านการเรียนการสอนไม่ใช่ปัญหา หากแต่เป็นที่อุปสรรคการศึกษาและทุนการศึกษาที่เด็กได้รับการสงเคราะห์ไม่ทั่วถึงจากพระสงฆ์มากกว่า เช่นในกรณีของทุนการศึกษา ผู้วิจัยในฐานะบัณฑิตอาสาที่ปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดน่านผู้หนึ่งได้จัดหาทุนการศึกษาไปมอบให้แก่เด็กหญิงในโครงการฯ จำนวน 4 ทุน โดยมอบให้เป็นรายเดือนจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา และพระครูวิสุทธิรักษ์ได้จัดหาให้อีก 1 ทุน จากจำนวนเด็กหญิงในโครงการฯ ทั้งหมด 52 คน แต่ได้รับการอุปถัมภ์ช่วยเหลือไม่ครบทุกคน ทำให้เด็กหญิงกลุ่มนี้มองบทบาทในการสงเคราะห์ของพระสงฆ์มีปัญหายูบ่าง

ปัญหาการสงเคราะห์ด้านต่อมาที่มีปัญหาในระดับปานกลางนั้น คือ ด้านการปลูกฝังจริยธรรม ประเด็นนี้ผู้วิจัยทราบตอนลงภาคสนามกล่าวคือในช่วงปิดเทอมเด็กอยากกลับบ้านแต่พระสงฆ์ที่ช่วยเหลือโครงการอยู่ต้องการให้เด็กไปเข้าอบรมบวชอุบาสิกาหน่ออ่อน 100,000 คนทั่วประเทศ ซึ่งเด็กในโครงการนี้ได้รับการร้องขอให้เข้าร่วมอบรมด้วย แต่เด็กส่วนใหญ่ไม่ยอมไปเด็กคนหนึ่งได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “พวกหนูตั้งความหวังไว้ว่าเมื่อปิดเทอมพวกหนูก็อยากกลับไปเยี่ยมบ้านไปช่วยเหลืองานทางบ้านบ้าง แต่นี่มาบอกให้ไปเข้าอบรมกะทันหันหนูไม่มีเวลาตั้งตัวเลย ถ้าบอกล่วงหน้าพวกหนูก็ยินดีจะไปเพราะได้ไปฝึกสมาธิทำจิตใจให้สงบเป็นสิ่งที่ดีอยู่แล้ว” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) แสดงว่ามีปัญหาด้านการประสานงานระหว่างพระสงฆ์ที่จัดทำโครงการอบรมกับครูผู้ดูแลและเด็กหญิง ทำให้เด็กหญิงอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีกับการเข้าอบรมทั้งที่พระสงฆ์ทำไปด้วยเจตนาดี นับว่าเป็นปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้นในด้านการปลูกฝังจริยธรรมของพระสงฆ์

ส่วนปัญหาที่เด็กหญิงคิดเห็นว่ามีปัญหาปานกลาง แต่มีคะแนนปัญหาน้อยที่สุด คือ การที่พระสงฆ์เข้ามามีบทบาทในการสงเคราะห์แก่นักเรียนหญิง ผู้วิจัยถามว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ จากการสัมภาษณ์ เด็กหญิงจำนวน 5 คน คนที่ 1 ตอบว่า “ถ้ามีความบริสุทธิ์ใจในการทำดีทุกสิ่งก็ไม่มีปัญหา” คนที่ 2 ตอบว่า “หนูคิดว่าไม่มีปัญหาเพราะพระสงฆ์ก็แค่นำของมาให้ไม่ได้ถูกต้องตัว” คนที่ 3 ตอบว่า “ไม่ เพราะพระสงฆ์ได้อบรมเรื่องดี ๆ ให้นักเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น และเนื่องจากพระวินัยมิได้กำหนดให้ห้ามอบรมเด็กผู้หญิง” คนที่ 4 ตอบว่า “ไม่เพราะหอพักหญิงนี้มีความเคารพต่อพระสงฆ์ที่จะมาให้ความรู้ในด้านต่างๆอยู่แล้ว” ส่วนคนที่ 5 ตอบว่า “ไม่มีเพราะว่าพระสงฆ์ไม่ได้มีเจตนาที่ไม่ดี” ต่างจากความเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนนันทบุรีวิทยาที่กล่าวว่า “ถ้าไปดูแลลูกศิษย์ถึงใกล้ชิดเกินไปมันก็จะเกิดข้อครหาเหมือนกันเนื่องจากพระสงฆ์เป็นสมณเพศ” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ซึ่งอาจารย์สุภาวดี ภิวงศ์ ที่ดูแลเด็กที่หอพักก็ให้ความเห็นว่ามีปัญหาอยู่บ้างว่า “คือคนข้างนอกเขาจะมอง แต่ข้างในจะไม่มี ข้างนอกจะมองไปอีกมุม แต่ที่จริงเรารู้ว่ามันไม่มีอะไร อาจารย์เข้าใจเราก็โอเค บางคนก็ไม่เข้าใจ แต่คิดว่าธรรมะย่อมชนะอธรรม” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) สอดคล้องกับที่พระครูวิสุทธินนทกิจ ประธานโครงการหอพักหญิงท่านแรกที่มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการจัดตั้งและดูแลให้ความเห็นเรื่องนี้ว่า “บางครั้งพระสงฆ์มีข้อจำกัด เช่น เวลาวิกาลหลัง 6 โมงเย็น การมาดูแลแก้ปัญหา บางครั้งเรามีเจตนาที่บริสุทธิ์ แต่ก็มีการเรื่องของความไม่เข้าใจของบุคคลที่อยู่รอบโรงเรียนหรือคณะครูบางท่านที่รับรู้ในระดับหนึ่งว่า พระสงฆ์มาอยู่จะไรกับนักเรียนหญิงก็มี” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการสงเคราะห์เด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ สรุปว่าในการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ที่มีต่อเด็กหญิงมีปัญหาและอุปสรรคสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1) ปัญหาในด้านของตัวพระสงฆ์เองที่เมื่อเข้าไปให้การสงเคราะห์เด็กหญิงโดยเฉพาะที่หอพักฯ ทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจและเป็นที่ยึดติดจินตนาการแก่ผู้พบเห็น

2) ปัญหาในการประสานงานระหว่างพระสงฆ์กับผู้บริหาร ผู้ดูแลและเด็กหญิง โดยบางครั้งการไม่มีการประสานงานกันทุกฝ่าย เกิดภาวะที่เรียกว่าต่างฝ่ายต่างทำ แม้มีเจตนาที่ดี แต่อาจเกิดผลเสียดังกรณีของการนำเด็กหญิงไปปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ ที่ไม่ได้สอบถามหรือประสานงานกับเด็กก่อนทำให้เกิดผลเสียได้

3) ปัญหาในการไม่มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนของพระสงฆ์ในการให้การสงเคราะห์ การสงเคราะห์ของพระสงฆ์มักกระทำเป็นครั้งคราวตามแต่โอกาสให้การสงเคราะห์ ในหลาย ๆ ครั้งไม่ตรงกับความต้องการและความขาดแคลนของโครงการฯ ทำให้การสงเคราะห์ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

4.3 ทักษะคติและความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์

รายละเอียดเกี่ยวกับทักษะคติและความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ

ก. ทักษะคติของเด็กหญิงด้อยโอกาส ในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์

ข. ความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์

โดยทั้งสองส่วนแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นคือ ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้านการปลูกฝังจริยธรรม ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านสุขภาพอนามัย

ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามในส่วนของทัศนคติของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการ
หอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มี
ต่อบทบาทของพระสงฆ์ โดยแบ่งข้อคำถาม ดังนี้

- ด้านสวัสดิการ 4 ข้อ
- ด้านการปลูกฝังจริยธรรม 10 ข้อ
- ด้านการศึกษา 5 ข้อ
- ด้านอาชีพ 3 ข้อ
- ด้านสุขภาพอนามัย 3 ข้อ

ส่วนที่สองคือ ความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณ
รักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของ
พระสงฆ์ โดยแบ่งข้อคำถาม ดังนี้

- ด้านสวัสดิการ 11 ข้อ
- ด้านการปลูกฝังจริยธรรม 17 ข้อ
- ด้านการศึกษา 12 ข้อ
- ด้านอาชีพ 10 ข้อ
- ด้านสุขภาพอนามัย 10 ข้อ

การวิเคราะห์เกี่ยวกับทัศนคติและความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการ
หอพักหญิงดรุณรักษ์ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มี
ต่อบทบาทของพระสงฆ์ตามความคิดเห็นของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการฯ ใช้สถิติในการ
วิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยเกณฑ์การ
แบ่งระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับการ
ให้คะแนน ตามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert's Scale)
5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบค่อนข้างเห็นด้วย
- ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยเล็กน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่เห็นด้วย

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยของข้อ
คำถามโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของเบสท์ (John W. Best, 1970, p. 190) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับเห็นด้วยมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย

1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับเห็นด้วยเล็กน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับไม่เห็นด้วย

ส่วนความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯใน
พระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์
นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดระดับการให้คะแนน ตามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
ของลิเคอร์ท (Likert's Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบค่อนข้างเห็นด้วย

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยเล็กน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่เห็นด้วย

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยของข้อ
คำถามโดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของเบสท์ (John W. Best, 1970, p. 190) ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับคาดหวังมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับคาดหวังมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับค่อนข้างคาดหวัง

1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับคาดหวังเล็กน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีคะแนนความคิดเห็น ในระดับไม่คาดหวัง

แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ข้อ	ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคแก่นักเรียน	3.75	0.44	เห็นด้วยมาก
2	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหาเครื่องนุ่งห่มให้นักเรียน	2.95	0.60	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหางบประมาณสำหรับก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยแก่นักเรียน	3.24	0.43	ค่อนข้างเห็นด้วย
4	พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหาสามัญประจำบ้านเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นแก่นักเรียน	2.83	0.67	ค่อนข้างเห็นด้วย
รวม		3.19	0.40	ค่อนข้างเห็นด้วย

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โดยภาพรวมทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการอยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.19$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคแก่นักเรียน ($\bar{x} = 3.75$) พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหางบประมาณสำหรับก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยแก่นักเรียน ($\bar{x} = 3.24$) พระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหาเครื่องนุ่งห่มให้นักเรียน ($\bar{x} = 2.95$) และพระสงฆ์มีบทบาทช่วยจัดหาสามัญประจำบ้าน เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นแก่นักเรียน ($\bar{x} = 2.83$)

ตารางที่ 4.12

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมการส่งเสริมด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ข้อ	ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมด้านการปลูกฝังจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	พระสงฆ์จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกอบรมจิตใจด้วยการฝึกสมาธิ	3.76	0.68	เห็นด้วยมาก
2	พระสงฆ์จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกอบรมจิตใจด้วยการบรรยายธรรม	2.64	0.80	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	พระสงฆ์จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกอบรมจิตใจ ด้วยการประยุกต์ธรรมะ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ฉายสื่อประกอบการอบรม	4.92	0.28	เห็นด้วยมากที่สุด
4	พระสงฆ์จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์แก่โรงเรียน วัด และชุมชน	4.63	0.49	เห็นด้วยมากที่สุด
5	พระสงฆ์จัดกิจกรรมโดยนำนักเรียนไปปฏิบัติธรรมภายนอกโรงเรียน	1.61	0.81	เห็นด้วยเล็กน้อย
6	พระสงฆ์อบรมคุณธรรมแก่นักเรียนตอนเช้าหน้าเสาธง	4.56	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด
7	พระสงฆ์อบรมคุณธรรมแก่นักเรียนในวันสำคัญ	4.97	0.18	เห็นด้วยมากที่สุด
8	พระสงฆ์จัดรางวัลแก่นักเรียนที่มีความกตัญญู รู้คุณผู้อื่น เพื่อเป็นแบบอย่าง	4.98	0.13	เห็นด้วยมากที่สุด
9	พระสงฆ์สอนให้นักเรียนเข้าใจเรื่องอบายมุข และการเว้นขาดจากอบายมุข	4.90	0.31	เห็นด้วยมากที่สุด
10	พระสงฆ์สอนนักเรียนรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี และไม่ดี พร้อมทั้งเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี	4.98	0.13	เห็นด้วยมากที่สุด
รวม		4.19	0.15	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โดยภาพรวมทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมการส่งเสริมด้านการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.19$) และเมื่อ

พิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ พระสงฆ์จัดรางวัลให้นักเรียนที่มีความมกตัญญูรู้คุณผู้อื่น เพื่อเป็นแบบอย่าง ($\bar{x} = 4.98$) พระสงฆ์สอนนักเรียนรู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี และ ไม่ดี พร้อมทั้งเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี ($\bar{x} = 4.98$) และ พระสงฆ์อบรมคุณธรรมแก่นักเรียนในวันสำคัญ ($\bar{x} = 4.97$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ พระสงฆ์จัดกิจกรรมโดยนำนักเรียนไปปฏิบัติธรรมภายนอกโรงเรียน ($\bar{x} = 1.61$)

ตารางที่ 4.13

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

ข้อ	ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์แก่นักเรียนด้วยการจัดหาทุนการศึกษา	4.68	0.47	เห็นด้วยมากที่สุด
2	พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์จัดหาอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน	3.68	0.66	เห็นด้วยมาก
3	พระสงฆ์ช่วยให้คำแนะนำด้านการเรียนแก่นักเรียน	3.83	0.62	เห็นด้วยมาก
4	พระสงฆ์ชักนำช่วยเหลือนักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.47	0.50	เห็นด้วยมาก
5	พระสงฆ์ช่วยจัดหาหนังสือหรือสื่อการเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนา	3.88	0.70	เห็นด้วยมาก
รวม		4.11	0.26	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า โดยภาพรวมทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.11$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์แก่นักเรียนด้วยการจัดหาทุนการศึกษา ($\bar{x} = 4.68$) พระสงฆ์ชักนำช่วยเหลือนักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{x} = 4.47$) พระสงฆ์ช่วยจัดหาหนังสือหรือสื่อการเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนา ($\bar{x} = 3.88$) พระสงฆ์ช่วยให้คำแนะนำด้านการเรียนแก่นักเรียน ($\bar{x} = 3.83$) และ พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์จัดหาอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน ($\bar{x} = 3.68$)

ตารางที่ 4.14

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

ข้อ	ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	พระสงฆ์ได้แนะนำอาชีพ (หางานให้ทำ) ในช่วงที่ว่างจากการเรียน	2.78	0.70	ค่อนข้างเห็นด้วย
2	พระสงฆ์ได้สนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้หรือฝึกฝนอาชีพที่เหมาะสม	3.12	0.75	ค่อนข้างเห็นด้วย
3	พระสงฆ์ให้การสนับสนุนนักเรียนทดลองทำการเกษตร เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เพาะเห็ด	4.07	0.61	เห็นด้วยมาก
รวม		3.32	0.37	ค่อนข้างเห็นด้วย

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยภาพรวมทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ($\bar{x} = 3.32$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พระสงฆ์ให้การสนับสนุนนักเรียนทดลองทำการเกษตร เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เพาะเห็ด ($\bar{x} = 4.07$) พระสงฆ์ได้สนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้หรือฝึกฝนอาชีพที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.12$) และพระสงฆ์ได้แนะนำอาชีพ (หางานให้ทำ) ในช่วงที่ว่างจากการเรียน ($\bar{x} = 2.78$)

ตารางที่ 4.15

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อ
บทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

ข้อ	ทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1	พระสงฆ์จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้การดูแลสุขภาพเบื้องต้น	2.58	0.50	ค่อนข้างเห็นด้วย
2	พระสงฆ์จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้การช่วยเหลือผู้ติดเชื้อ เอดส์	2.39	0.49	เห็นด้วยเล็กน้อย
3	พระสงฆ์จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้การป้องกันภัยจากยา เสพติด	3.53	0.50	เห็นด้วยมาก
รวม		2.83	0.34	ค่อนข้างเห็นด้วย

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยภาพรวมทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย ($\bar{x} = 2.83$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ พระสงฆ์จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้การป้องกันภัยจากยาเสพติด ($\bar{x} = 3.53$) พระสงฆ์จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้การดูแลสุขภาพเบื้องต้น ($\bar{x} = 2.58$) และพระสงฆ์จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้การช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอดส์ ($\bar{x} = 2.39$)

สรุปผลการวิเคราะห์ทัศนคติของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ที่มีต่อพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านต่างๆ มีดังนี้

-ทัศนคติด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ในภาพรวมเด็กหญิงฯ ค่อนข้างเห็นด้วย ในรายละเอียดเฉพาะด้านประเด็นที่น่าสนใจคือ เด็กหญิงฯ เห็นด้วยมากกับบทบาทของพระสงฆ์ในการช่วยจัดการอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค เพราะจากการสัมภาษณ์ความเห็นของเด็กหญิงด้อยโอกาสในโครงการเกี่ยวกับการที่พระสงฆ์จัดหาอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภคให้แก่โครงการนั้น เด็กหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า

...ทุกวันนี้พระสงฆ์ไม่ว่าจะเป็นหลวงพ่อพระธรรมนันท์โสภณ พระอาจารย์ทุกท่านได้ให้การช่วยเหลือพวกหนูด้วยการบอกกล่าวให้ลูกศิษย์ของท่านมาเลี้ยงอาหารบ่อยๆ พระอาจารย์บัณฑิตอาสาทีก็จัดหาของใช้ส่วนตัวมามอบให้แก่เด็กหออยู่ตลอดไม่ว่าจะเป็น สบู่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก แป้ง แม้กระทั่งผ้าอนามัยก็ยังจัดหามาให้ ทำให้ลดภาระของโครงการฯในการจัดหาสิ่งเหล่านี้ไปได้มาก พวกหนูรู้สึกซาบซึ้งและอยากขอบคุณในพระคุณของพระสงฆ์ทุกท่านซึ่งพวกหนูจะไม่มีวันลืม (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ผู้วิจัยว่า สอดคล้องกับความเห็นของครูอาจารย์ผู้ดูแลประจำโครงการฯ ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์แก่

...ภาพรวมคือเรื่องอาหารยังขาดแคลนอยู่บ้าง ขาดปัจจัย 4 พวกสบู่ยาสีฟัน ซึ่งโครงการฯต้องใช้มาก แต่พวกหนู แม่ชีที่ดูแลเด็ก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ก็จัดหามาให้ เวลาขาดเหลืออะไรก็กราบเรียนให้หลวงพ่อพระธรรมนันท์โสภณทราบ ท่านก็จัดหาให้ทุกครั้ง หรือไม่ก็บอกกับพระครูพิทักษ์เจตยานันท์ พระครูวิสุทธินันทกิจ ท่านก็จะช่วยทุกครั้งเช่นกัน และพวกพระอาจารย์บัณฑิตอาสาที่ท่านมาจัดกิจกรรมอบรมเด็กทุกๆเดือน เวลามาอบรมก็จะจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคมาให้แก่เด็กหอตลอด ทำให้การบริหารจัดการเรื่องนี้ของหอพักฯสะดวกขึ้นมาก (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ทัศนคติด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ในภาพรวมเด็กหญิงฯเห็นด้วยมาก ในรายละเอียดเฉพาะด้านที่น่าสนใจ คือ เห็นด้วยมากที่สุดกับการปลูกฝังจริยธรรมด้วยการอบรมธรรมะด้วยการประยุกต์ธรรมะโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้สื่อคอมพิวเตอร์ ฯลฯ การอบรมตอนเช้าหน้าเสาธงและวันสำคัญ เด็กหญิงฯยังเห็นว่า การอบรมทำให้เข้าใจโทษภัยของอบายมุขและรู้จักแยกแยะสิ่งดีไม่ดีได้ การอบรมแต่ละครั้งของพระสงฆ์ยังมีการมอบรางวัลให้แก่ผู้กระทำความดีโดยเฉพาะผู้ที่มีความกตัญญู อีกประการคือ การที่ได้บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์นอกสถานที่ก็เป็นสิ่งที่เด็กหญิงฯรู้สึกชอบมาก จากการสัมภาษณ์เด็กหญิงฯคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า

...พระอาจารย์ได้มาจัดกิจกรรมอบรมธรรมะเดือนละครั้ง ซึ่งปกติพวกหนูก็มีการปฏิบัติธรรมและสวดมนต์ทุกคืนอยู่แล้ว แต่การจัดกิจกรรมของพระอาจารย์ในแต่ละเดือนมีสื่อต่างๆมาให้พวกหนูดู นอกจากทำให้พวกหนูได้รู้จักการทำความดี พวกหนูยังได้รับความสนุกสนาน มีกิจกรรมต่าง ๆ มาให้ทำร่วมกัน ทำให้เด็กคลายเครียด เพราะการอยู่ที่นี้บางครั้งก็ไม่สบายใจบ้าง มีความสุขบ้าง พระอาจารย์มาอบรมธรรมะเท่ากับช่วยหาความสุขมาให้แก่พวกหนู อีกสิ่งหนึ่งที่พวกหนูได้รับจากการอบรมคือ สอนให้พวกหนูรู้จักความอดทน รู้จักการทำบุญ รู้จักการสามัคคีกัน พระอาจารย์ทุกท่านช่วยให้พวกหนูมีร่างกายแข็งแรงใจที่จะสู้ต่อไป และไม่เอาไรต์เอาเปรียบสังคม ทำให้รู้จักคนหมู่มากในสังคมทำให้พวกหนูกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

นอกจากนี้เด็กหญิงอีกคนหนึ่งให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยว่าการที่ได้มีโอกาสออกไปบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์นอกสถานที่ เช่น กิจกรรมของวัด โรงเรียน และชุมชน ก็เป็นสิ่งที่เด็กหญิงชอบเช่นกัน เด็กหญิงคนดังกล่าวให้สัมภาษณ์ว่า

...เวลาที่คณะพระอาจารย์พาพวกหนูออกไปบำเพ็ญประโยชน์ในที่ต่างๆ พวกหนูชอบมากมันทำให้พวกหนูได้พบเห็นอะไรที่แปลก ๆ ใหม่ และการที่ได้ทำประโยชน์ก็ทำให้พวกหนูรู้สึกภาคภูมิใจที่เด็กที่จน ๆ ด้อยโอกาสอย่างพวกหนูสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ แม้บางครั้งจะเหนื่อยแต่มันก็สอนให้พวกหนูรู้จักความรักความสามัคคีและการเสียสละ พวกหนูรู้สึกอึดอ้อมใจที่ทำทุกครั้งเพราะมันทำให้พวกหนูรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ประเด็นเรื่อง การปลูกฝังจริยธรรมของพระสงฆ์นี้ นายเพชร ธรรมราช ผู้อำนวยการโรงเรียนนันทบุรีวิทยา กล่าวว่า

...พระสงฆ์มีบทบาทในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กหญิงมาก คือทางโรงเรียนของเราจะนิมนต์พระสงฆ์ สามเณรให้ช่วยอบรมนักเรียนตอนเช้าหน้าเสาธงทุกวัน และเน้นเป็นพิเศษในวันสำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวันสำคัญทางศาสนา วันพ่อ วันแม่ วันครู ซึ่งเด็กหญิงเป็นนักเรียนของเราก็จะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจาก

พระสงฆ์ทุกวันที่โรงเรียน และที่พิเศษก็คือ คณะพระบัณฑิตอาสา ท่านจะไปอบรมนักเรียนที่หอพักหญิงเป็นประจำ พวกท่านเอาใจใส่ดูแลในการอบรมดีมาก ทำให้เด็กหญิงที่อยู่หอพักนี้มีความสุขพอสมควรตามอัธยาศัย ไม่ต้องยอโอกาส คือ หอพักมีสภาพดี มีคนดูแลดี ตลอดจนได้รับการอบรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากพระสงฆ์ แต่ถ้าไม่ทำอย่างนี้เด็กเหล่านี้จะหมดโอกาสและไปสร้างปัญหาให้สังคมมากยิ่งขึ้น เอาเด็กด้อยโอกาสมาเป็นประโยชน์เป็นกำลังของสังคมก็เป็น好事 โดยเฉพาะพระสงฆ์มีส่วนช่วยเหลือตรงนี้มาก (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ทัศนคติด้านการศึกษา

ในภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยมาก ในรายละเอียดเฉพาะด้านประเด็นที่น่าสนใจคือ เด็กหญิงเห็นด้วยมากที่สุดกับการที่พระสงฆ์ช่วยสงเคราะห์ด้วยการจัดหาทุนการศึกษา ประเด็นนี้เนื่องจากแม้ว่าโครงการฯ จะให้การสงเคราะห์ทุกด้าน แต่เด็กหญิงก็ยังขาดทุนที่จะใช้จ่ายระหว่างเรียนที่ทางโครงการฯ มีให้จำกัด ซึ่งจากการพูดคุยกับเด็กหญิงหลายคนให้ความเห็นว่า ถ้ามีทุนการศึกษาจะได้ใช้ซื้อกระดาษรายงานหรืออุปกรณ์การศึกษาเสริมได้ เด็กหญิงคนหนึ่งที่ได้รับทุนการศึกษาจากพระสงฆ์ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า

...การที่พระอาจารย์ช่วยจัดหาทุนการศึกษามาให้แก่พวกหนูนั้น หนูคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีมากเพราะแม้ว่าพวกหนูจะได้เรียนฟรี แต่เวลาที่อาจารย์สั่งทำรายงานหนูก็ได้ใช้เงินตรงส่วนนี้ไว้ซื้อกระดาษทำรายงาน และใช้จ่ายในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนที่โรงเรียนไม่ได้จัดให้ แต่หนูก็อยากให้พระอาจารย์จัดหาให้กับเพื่อนๆ ทุกคนด้วยเพราะเพื่อนๆ หลายคนก็ประสบปัญหานี้อยู่ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ในประเด็นเรื่องการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้วยการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กหญิงฯ อาจารย์สุภาวดี ภิวังศ์ ผู้ดูแลเด็กที่หอพักฯ ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า

...การที่พระอาจารย์ทุกท่านช่วยจัดหาทุนการศึกษาให้เด็กนั้น หนูคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะโรงเรียนไม่ได้ให้ในทุกเรื่องบางสิ่งบางอย่างต้องให้เด็กจัดหาเอง ซึ่งพวกหนูที่ดูแลอยู่ก็ได้ช่วยกันไปตามอัธยาศัย แต่เด็กที่มีทุนการศึกษา หนูก็ให้เขาเปิดบัญชีไว้และนำเอาสมุดบัญชีมาเก็บไว้ที่หนู เวลาเขาต้องการซื้ออะไรที่เกี่ยวกับการศึกษาหนู

ก็จะไปเบิกให้ ก็จะสอนเขาตลอดว่าที่ได้ทุนการศึกษานี้เขาให้เพื่อเราจะได้ใช้ในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียน เพราะอย่างนั้นถ้าไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการเรียนเขาจะไม่กล้ามาขอ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ทัศนคติด้านอาชีพ

ในภาพรวมเด็กหญิงๆค่อนข้างเห็นด้วย ส่วนรายละเอียดเฉพาะด้านมีประเด็นที่น่าสนใจคือ เห็นด้วยมากกับการที่พระสงฆ์สงเคราะห์ด้านอาชีพด้วยการสนับสนุนให้ทดลองทำการเกษตร เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว และการเพาะเห็ด เด็กหญิงคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าเป็นเช่นนี้เพราะ “พวกหนูส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่เป็นเกษตรกร ที่บ้านก็ทำอย่างนี้อยู่แล้ว การให้การสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์จึงตรงกับความถนัดของพวกหนู” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) เด็กหญิงอีกคนกล่าวว่า “หนูดีใจที่พระอาจารย์พาพี่ๆนักศึกษา และจัดหาทุนมาให้ในการทำแปลงผักสวนครัว หนูและเพื่อนๆจะได้นำไปทำอาหารกินกันที่หอได้ และการทำแปลงผักกับพี่ๆนักศึกษาพวกหนูยังรู้สึกสนุกและมีความสุขมากด้วย” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ทัศนคติด้านสุขภาพอนามัย

ในภาพรวมนักเรียนค่อนข้างเห็นด้วย ส่วนรายละเอียดเฉพาะด้านที่น่าสนใจคือเด็กหญิงๆ เห็นด้วยมากกับการที่พระสงฆ์จัดให้เรียนรู้การป้องกันภัยจากยาเสพติด เพราะเด็กหญิงๆเห็นว่าการที่พระสงฆ์มาจัดกิจกรรมอบรมจริยธรรมทุกๆเดือนที่หอพักฯ นอกจากทำให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมะแล้วพวกเขายังได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดด้วย ดังที่เด็กหญิงๆคนหนึ่งกล่าวว่า “แต่ละครั้งที่พระอาจารย์มาจัดกิจกรรม พวกพวกหนูจะได้คู่มือที่เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดด้วยทำให้พวกหนูได้รับความรู้ตรงนี้และไม่กล้าที่จะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ส่วนบทบาทในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัยในเรื่องอื่นๆ นายเพชร ธรรมราช กล่าว “ไม่ได้ขอให้พระสงฆ์ช่วยในด้านสุขภาพอนามัยของเด็กหญิงๆมากนักนอกจากเสริมความรู้ด้านยาเสพติดจากกิจกรรมอบรมจริยธรรม เพราะโรงเรียนมีบุคลากรคอยดูแลด้านนี้อยู่แล้ว และยังมีหน่วยงานที่ดูแลด้านนี้อยู่ เช่น สาธารณะสุข” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ตารางที่ 4.16

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาท
ของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ข้อ	ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คาดหวัง
1	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาอาหาร เครื่อง อุปโภคบริโภคแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด	1.36	0.48	ไม่คาดหวัง
2	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาเครื่องนุ่งห่มให้แก่ นักเรียนมากน้อยเพียงใด	2.25	0.86	คาดหวังเล็กน้อย
3	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหางบประมาณสำหรับ ก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด	3.90	0.76	คาดหวังมาก
4	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาสามัญประจำบ้าน เพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นแก่นักเรียนมากน้อย เพียงใด	1.66	0.71	คาดหวังเล็กน้อย
5	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้	4.69	0.46	คาดหวังมากที่สุด
6	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน	1.97	0.81	คาดหวังเล็กน้อย
7	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.68	0.47	คาดหวังมากที่สุด
8	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	1.58	0.56	คาดหวังเล็กน้อย
9	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.54	0.50	คาดหวังมากที่สุด
10	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาททางการสงเคราะห์ ด้านปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.58	0.50	คาดหวังมากที่สุด
11	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.51	0.98	คาดหวังเล็กน้อย
รวม		3.03	0.22	ค่อนข้างคาดหวัง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) อยู่ในระดับค่อนข้างคาดหวัง ($\bar{x} = 3.03$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ ($\bar{x} = 4.69$) นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 4.68$) และนักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปัจจัย 4 ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.58$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคแก่นักเรียน ($\bar{x} = 1.36$)

ตารางที่ 4.17

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ข้อ	ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดกิจกรรมฝึกสมาธิแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด	3.56	0.77	คาดหวังมาก
2	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดกิจกรรมบรรยายธรรมแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด	2.22	0.62	คาดหวังเล็กน้อย
3	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดกิจกรรมประยุกต์ธรรมแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด	4.44	0.70	คาดหวังมากที่สุด
4	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด	4.29	0.65	คาดหวังมาก
5	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมภายนอกโรงเรียนแก่นักเรียนของหอพัก มากน้อยเพียงใด	1.75	0.82	คาดหวังเล็กน้อย
6	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดอบรมคุณธรรมหน้าเสาธงมากน้อยเพียงใด	4.68	0.47	คาดหวังมากที่สุด
7	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดอบรมคุณธรรมในวันสำคัญมาก น้อยเพียงใด	4.59	0.62	คาดหวังมากที่สุด

ข้อ	ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง
8	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดรางวัลแก่นักเรียนที่มีความ ความกตัญญูเพื่อเป็นแบบอย่าง มากน้อยเพียงใด	4.75	0.44	คาดหวังมากที่สุด
9	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ อบรมสั่งสอนเรื่องอบายมุข มากน้อยเพียงใด	4.88	0.33	คาดหวังมากที่สุด
10	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ อบรมสั่งสอนให้แยกแยะสิ่ง ดีและไม่ดี มากน้อยเพียงใด	5.00	0.00	คาดหวังมากที่สุด
11	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้	4.63	0.49	คาดหวังมากที่สุด
12	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน	4.73	0.45	คาดหวังมากที่สุด
13	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.64	0.48	คาดหวังมากที่สุด
14	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	5.00	0.00	คาดหวังมากที่สุด
15	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.71	0.46	คาดหวังมากที่สุด
16	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์	5.00	0.00	คาดหวังมากที่สุด
17	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	3.90	0.71	คาดหวังมาก
รวม		4.28	0.14	คาดหวังมาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรมอยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{x} = 4.28$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็น 3 ลำดับสูงสุด ได้แก่ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ อบรมสั่งสอนให้แยกแยะสิ่งดีและไม่ดี ($\bar{x} = 5.00$) นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 5.00$)

และนักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้
 ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 5.00$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นักเรียนหญิงที่จะเห็น
 พระสงฆ์จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมภายนอกโรงเรียนแก่นักเรียนของหอพัก ($\bar{x} = 1.75$)

ตารางที่ 4.18

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาท
 ของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา

ข้อ	ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดหาทุนการศึกษา มากน้อยเพียงใด	2.92	0.95	ค่อนข้างคาดหวัง
2	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดหาอุปกรณ์การเรียนมากน้อยเพียงใด	3.63	0.96	คาดหวังมาก
3	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์ แนะนำด้านการเรียน มากน้อยเพียงใด	2.90	0.94	ค่อนข้างคาดหวัง
4	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์ แนะนำให้ศึกษาต่อสูงขึ้นมากน้อยเพียงใด	2.80	0.96	ค่อนข้างคาดหวัง
5	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์ จัดหาสื่อการเรียน มากน้อยเพียงใด	3.10	1.05	ค่อนข้างคาดหวัง
6	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้	4.25	0.80	คาดหวังมาก
7	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.36	0.85	คาดหวังเล็กน้อย
8	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.75	0.60	คาดหวังมากที่สุด
9	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.49	1.04	คาดหวังน้อย
10	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.73	0.45	คาดหวังมากที่สุด
11	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.25	0.73	คาดหวังมาก
12	นักเรียนหญิงที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านการศึกษา ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.63	1.02	ค่อนข้างคาดหวัง
รวม		3.40	0.26	ค่อนข้างคาดหวัง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทของ พระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างคาดหวัง ($\bar{x} = 3.40$) และเมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปลูกฝังจริยธรรม ในฐานะเป็นผู้ ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 4.75$) นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน ปลูกฝังจริยธรรมในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.73$) และนักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มี บทบาทการสงเคราะห์ด้านปลูกฝังจริยธรรมในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ และในฐานะเป็นผู้ ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.25$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นักเรียนหวังที่จะเห็น พระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านปลูกฝังจริยธรรมในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน ($\bar{x} = 2.36$)

ตารางที่ 4.19

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาท
ของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ

ข้อ	ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คาดหวัง
1	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์แนะนำอาชีพ (หางานให้ทำ) ในเวลาที่ว่างจากการเรียน มากน้อยเพียงใด	2.32	0.84	คาดหวังเล็กน้อย
2	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์สนับสนุนให้เรียนรู้หรือฝึกฝน อาชีพที่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด	3.68	1.29	คาดหวังมาก
3	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์สนับสนุนให้ทดลองทำ การเกษตร เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว เพาะเห็ด มากน้อย เพียงใด	3.32	1.09	ค่อนข้างคาดหวัง
4	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้	4.51	0.63	คาดหวังมากที่สุด
5	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.47	1.15	คาดหวังเล็กน้อย
6	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.75	0.44	คาดหวังมากที่สุด
7	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.19	0.99	คาดหวังเล็กน้อย
8	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.49	0.73	คาดหวังมาก
9	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.20	0.81	คาดหวังมาก
10	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้าน อาชีพ ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	4.25	0.71	คาดหวังมาก
รวม		3.62	0.32	คาดหวังมาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านอาชีพอยู่ในระดับคาดหวังมาก ($\bar{x} = 3.62$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านอาชีพ ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง ($\bar{x} = 4.75$) นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านอาชีพ ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ ($\bar{x} = 4.51$) และนักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านอาชีพ ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 4.499$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านอาชีพ ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง ($\bar{x} = 2.19$)

ตารางที่ 4.20

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาท
ของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย

ข้อ	ความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คาดหวัง
1	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับการดูแลรักษา สุขภาพ มากน้อยเพียงใด	1.71	0.67	คาดหวังเล็กน้อย
2	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับช่วยเหลือผู้ติด เชื้อเอดส์ มากน้อยเพียงใด	2.73	0.93	ค่อนข้างคาดหวัง
3	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับป้องกันโรคภัย จากยาเสพติด มากน้อยเพียงใด	4.44	0.57	คาดหวังมาก
4	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้	4.68	0.47	คาดหวังมากที่สุด
5	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้บริหาร/วางแผน	2.14	0.54	คาดหวังเล็กน้อย
6	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้ประสานงาน/สื่อกลาง	4.20	1.17	คาดหวังมาก
7	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้ให้การสงเคราะห์โดยตรง	2.27	1.00	คาดหวังเล็กน้อย
8	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้ให้คำปรึกษา	4.22	1.07	คาดหวังมาก
9	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพ ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์	4.29	1.05	คาดหวังมาก
10	นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้แสวงหาแหล่งทรัพยากร	2.08	0.95	คาดหวังเล็กน้อย
รวม		3.28	0.30	ค่อนข้างคาดหวัง

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับค่อนข้างคาดหวัง ($\bar{x} = 3.28$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับจากมากลงมา 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านสุขภาพอนามัย ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ ($\bar{x} = 4.68$) นักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้การป้องกันโรคภัยจากยาเสพติด ($\bar{x} = 4.44$) และนักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์มีบทบาทการสงเคราะห์ด้านสุขภาพ ในฐานะเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.29$) และข้อที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด คือนักเรียนหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้เรื่องการดูแลรักษาสุขภาพ ($\bar{x} = 1.71$)

สรุปวิเคราะห์ความคาดหวังของเด็กหญิงด้วยโอกาสที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านต่างๆ มีดังนี้

-ความคาดหวังด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ในภาพรวมเด็กหญิงฯค่อนข้างคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ เด็กหญิงฯคาดหวังมากที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหางบประมาณสำหรับสร้างที่พักอาศัยแก่โครงการฯ ประเด็นนี้เด็กหญิงฯ น่าจะเห็นจากการสร้างอาคารหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯหลังใหม่ที่เกิดจากการมอบเงินสร้างอาคารของพระสงฆ์ คือ พระครูพิทักษ์เจติยานันท์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร และงบประมาณในการก่อสร้างเพิ่มเติมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านด้วยการประสานงานของพระสงฆ์ ดังได้กล่าวไปแล้ว ดังที่เด็กหญิงฯคนหนึ่งกล่าวกับผู้วิจัยว่า “พวกหนูทราบดีว่าหอพักหลังใหม่ี่พระสงฆ์มีส่วนในการทำให้เกิดขึ้นมา แม้กระทั่งพัสดุที่ติดอยู่ที่หมดที่หนอนี้พวกคณะพระอาจารย์ก็ได้เป็นคนจัดหามาให้” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ดังนั้นเมื่อจะมีการสร้างหรือจัดหาอุปกรณ์สำหรับที่พักอาศัยเด็กหญิงฯจึงมีความคาดหวังในเรื่องนี้จากพระสงฆ์ ส่วนประเด็นที่ถามว่าคาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภค เด็กหญิงฯในโครงการฯไม่คาดหวังจากเรื่องนี้ ในขณะที่ถามว่าเห็นด้วยหรือไม่ที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภค เด็กหญิงฯเห็นด้วยมาก ประเด็นนี้ดูเหมือนจะขัดกัน ผู้วิจัยเมื่อได้ทำการประมวลผลแล้วเกิดความสงสัยจึงได้ไปทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมและสอบถามในประเด็นนี้ เด็กหญิงฯคนหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า

...ทุกวันนี้รู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของหลวงพ่อบุญธรรมนนทโสภณ และพระอาจารย์ทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือพวกหนูในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าจะพวกหนูจะขาดเหลืออะไรท่านก็จะ

จัดหามาให้ตลอด พระอาจารย์ทุกท่านยังได้ช่วยเหลือพวกหนูในเรื่องอาหาร และของกินของใช้ต่างๆมาให้โดยตลอด ถ้าถามว่าเห็นด้วยไหมที่พระสงฆ์ให้การสงเคราะห์พวกหนูในเรื่องนี้ พวกหนูคุยกันว่าเห็นด้วย เพราะพระสงฆ์ทำด้วยความเมตตาที่ท่านมีให้เด็กหอทุกคน แต่ถามว่าคาดหวังที่จะเห็นการช่วยเหลือจากท่านหรือไม่ พวกหนูไม่คาดหวังเพราะเท่าที่ท่านทำอยู่ทุกวันนี้พวกหนูก็ซาบซึ้งใจอย่างมากแล้ว พวกหนูหวังที่จะเห็นการช่วยเหลือในด้านนี้จากหน่วยงานราชการมากที่สุดภาวะของพระสงฆ์ที่ช่วยเหลือพวกหนูจะได้น้อยลงบ้าง (สัมภาษณ์, 16 มี.ค.2553)

จากคำกล่าวของเด็กหญิงฯจะเห็นว่าเด็กหญิงฯแม้จะเห็นด้วยกับการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ที่พระสงฆ์ได้กระทำ แต่กลับไม่คาดหวังการสงเคราะห์จากพระสงฆ์ในด้านนี้ เพราะคาดหวังว่าหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯซึ่งอยู่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะให้การช่วยเหลือ และเห็นว่าพระสงฆ์ได้ทำการช่วยเหลือมากอยู่แล้ว ในขณะที่ครูอาจารย์ผู้ดูแลกล่าวว่า

...คาดหวังว่าพระสงฆ์จะช่วยเหลือในด้านปัจจัย 4 แก่โครงการฯ เพราะภาพรวมคือเรื่องอาหารยังขาดแคลนอยู่ ขาดปัจจัย 4 อะไรต่างๆ ได้โครงการสมเด็จพระเทพฯมาช่วยเหลือก็สำเร็จไปครึ่ง แต่ในปีที่ 3 นี้เงินช่วยเหลือยังไม่ถึง เนื่องจากต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ในระหว่างนี้ก็ได้รับการช่วยเหลือจากพระสงฆ์ทำให้โครงการฯดำเนินไปได้ไม่ลำบากมากนัก หนูจึงอยากเห็นพระสงฆ์ได้ช่วยเหลือโครงการฯต่อไป (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ในขณะที่ผู้บริหาร นายเพชร ธรรมราช ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยในประเด็นนี้ว่า

...หวังว่าพระสงฆ์จะได้ช่วยเหลือโครงการฯในเรื่องปัจจัย 4 ด้วย เพราะผมเห็นว่าพระสงฆ์ในจังหวัดน่านและพระอาจารย์ทุกรูปมีบารมีมีพลังอำนาจในการช่วยบอกบุญกับญาติโยมที่เคารพนับถือในตัวท่านให้มาช่วยเหลือในจุดนี้ ซึ่งจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระของโครงการฯได้เป็นอย่างดี (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553)

ดังนั้นในประเด็นเรื่องการคาดหวังในการสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ของพระสงฆ์ในส่วนของเด็กหญิงฯหวังที่จะเห็นการช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ มากกว่า เพราะเห็นว่าพระสงฆ์ได้ให้การสงเคราะห์แก่โครงการฯมากอยู่แล้ว แต่ครูผู้ดูแลและผู้บริหารคาดหวังเห็นการช่วยเหลือจากพระสงฆ์ตรงนี้มาก เพราะหน่วยงานต่างๆมีขั้นตอนมากการดำเนินการช่วยเหลือจากพระสงฆ์ช่วยเสริมให้การทำงานตรงจุดนี้เป็นไปด้วยความคล่องตัวมากขึ้น

-ความคาดหวังด้านการปลูกฝังจริยธรรม

บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์ในภาพรวม นักเรียนคาดหวังมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจคือ เด็กหญิงฯ หวังที่จะเห็นพระสงฆ์ให้การสงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรมมากที่สุด ในหลายข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมอบรมของพระสงฆ์ในรูปแบบต่างๆ เนื่องจากการจัดกิจกรรมอบรมของพระสงฆ์ให้ความรู้และทำให้คลายเครียดจากการเรียน อีกทั้งการต้องมาอยู่รวมกันในหอพักที่แต่ละคนมาจากที่ต่าง ๆ กันทำให้บางครั้งเกิดความไม่สบายใจดังคำให้สัมภาษณ์ของเด็กหญิงฯ คนหนึ่งกล่าวว่า “หนูรู้สึกดีใจที่พระสงฆ์มาจัดกิจกรรมอบรมธรรมะให้แก่เด็กหอฯ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อหนูไม่น้อย การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งทำให้หนูคลายเหงาไปได้บ้าง บางครั้งการมาอยู่ที่นี่ทำให้หนูรู้สึกเศร้าใจเหมือนกัน” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553) เด็กหญิงฯ อีกคนกล่าวว่า

...หนูรู้สึกจากใจว่าดีใจมากและชอบมากที่สุด จะเป็นสิ่งที่หนูจดจำไว้ว่าแต่ละช่วงเวลาที่ได้ร่วมกิจกรรมด้วยกัน มันเป็นหนึ่งที่จะสื่อถึงความผูกพัน ความรัก ความสามัคคีกัน จึงทำให้หนูรู้สึกดีตลอดเวลาที่คณะพระอาจารย์มาจัดกิจกรรมให้ แม้จะเป็นเวลาเดือนละครั้งและครั้งละไม่กี่ชั่วโมงก็ตามก็ทำให้หนูมีรอยยิ้มได้ และการอบรมของพระอาจารย์ยังสอนให้หนูรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากและเป็นคนมีน้ำใจด้วย (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553)

การที่เด็กหญิงฯ เห็นประโยชน์จากการปลูกฝังจริยธรรมของพระสงฆ์ด้วยการจัดกิจกรรมนี้เป็นเพราะทำให้เด็กหญิงฯ รู้สึกผ่อนคลายและได้รับความสุข เนื่องจากต้องจากบ้านมาอยู่ที่หอพักเป็นระยะเวลาานทำให้รู้สึกเหงาและคิดถึงบ้าน อีกทั้งการเรียนการสอนและกิจวัตรประจำวันที่หอพักก็มีมากทำให้เด็กหญิงฯ บางครั้งเกิดความเครียดอยู่บ้าง การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งพระสงฆ์ก็ไม่ได้เน้นการบรรยายแต่เน้นการใช้สื่อสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ฉายสื่อต่างๆที่ให้

ความรู้และความบันเทิงสอดแทรกไปด้วยทำให้เด็กได้รับความรู้และมีความสุข ดังเด็กหญิงคนเดิมกล่าวว่

...หนูและเพื่อนๆชอบเวลาที่พระอาจารย์มาจัดกิจกรรมอบรมธรรมะทุกๆสิ้นเดือนมาก พวกหนูคอยนับเวลาให้ถึงสิ้นเดือนเร็วๆ เพราะการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งได้รับความรู้และสนุกมาก หนูชอบคู่มือที่พระอาจารย์นำมาให้ดูและสอนพวกเราเพราะไม่รู้สึกลำบาก ถ้าพระอาจารย์บรรยายให้ฟังเพียงอย่างเดียวอาจทำให้เบื่อและง่วงได้เพราะกลางวันหนูและเพื่อนๆต้องนั่งฟังครูที่โรงเรียนบรรยายให้ฟังทั้งวันอยู่แล้ว (สัมภาษณ์, 24 ก.พ.2553)

ประเด็นเรื่องการจัดกิจกรรมอบรมธรรมะของพระสงฆ์จึงเป็นสิ่งที่เด็กหญิงชอบและคาดหวังว่าจะเห็นพระสงฆ์มาจัดกิจกรรมให้บ่อย ๆ แต่การจัดกิจกรรมต้องให้สาระและความบันเทิงควบคู่กันไปไม่ใช่การบรรยายธรรมแต่เพียงอย่างเดียว อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า เด็กหญิงคาดหวังเล็กน้อยที่จะเห็นพระสงฆ์จัดไปปฏิบัติธรรมภายนอกโรงเรียน ประเด็นนี้น่าจะเกิดจากช่วงที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้มีโครงการจัดกิจกรรมที่ชื่อว่า “อุบาสิกานอ้ออ่อน” ที่ต้องการนำเด็กหญิงจากทั่วประเทศจำนวน 100,000 คน เข้าร่วมโครงการฯ โดยเด็กหญิงจากโครงการหอพักหญิงได้รับการขอให้ไปร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ แต่เนื่องจากเด็กหญิงส่วนมากตั้งความหวังว่าวันสอบเสร็จวันสุดท้ายจะกลับบ้านหลังจากที่ไม่ได้กลับบ้านมาเป็นระยะเวลาาน เด็กๆหลายคนจึงไม่เต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนี้ เด็กหญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “ไม่ใช่หนูไม่อยากไปปฏิบัติธรรมนะพระอาจารย์ แต่มาบอกพวกหนูกะทันหันไม่ทันได้ตั้งตัว และวางแผนที่จะกลับบ้าน บางคนพ่อแม่มารับให้ไปช่วยงานที่บ้านด้วย” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) เด็กหญิงอีกคนกล่าวว่า “เป็นวันสอบวันสุดท้ายที่หนูเครียดและเศร้าใจมาก จะไม่ไปก็เกรงใจแม่ที่ขอให้ไป แต่พ่อแม่ก็เตรียมจะมารับแล้วด้วย ไม่รู้จะตัดสินใจอย่างไร” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ประเด็นนี้ทำให้เด็กหญิงคนหนึ่งบอกกับผู้วิจัยว่า “ทำให้มีความรู้สึกไม่ดีต่อการไปปฏิบัติธรรมภายนอกไปเลย” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ส่วนความคาดหวังของครูอาจารย์ผู้ดูแลในเรื่องการปลูกฝังจริยธรรมของพระสงฆ์ที่มีต่อโครงการหอพักหญิง อาจารย์สุภาวดี ภิวงส์ อาจารย์กล่าวว่า

...อยากให้พระสงฆ์มาช่วยเหลือในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กต่อไป โดยเฉพาะการมาจัดกิจกรรมที่หอพัก พระอาจารย์จัดกิจกรรมที่นี้เด็กๆจะชอบกันมาก และกิจกรรมที่พระอาจารย์มาจัดก็เป็นประโยชน์ บางเรื่องหนูและแม่ซี้ก็ได้อาศัยความรู้ตรงนี้ไปสอนเด็กต่อ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ในเรื่องของการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมภายนอกสถานที่ อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกับเด็กหญิงฯ ดังได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า

...พระอาจารย์ ทุกปีวันปิดเทอมเด็กจะมาลาหนูกลับบ้านด้วยความสุข แต่ปีนี้เด็กๆที่กลับบ้านพากันร้องไห้ หนูก็สงสัยแต่ไม่รู้จะทำอย่างไร การไปอบรมภายนอก เมื่อวันพ่อวันแม่ที่ผ่านมาก็ไปกันไม่มีปัญหา แต่ครั้งนี้หนูไม่เห็นด้วย” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ส่วนผู้บริหาร นายเพชร ธรรมราช คาดหวังในเรื่องการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กหญิงฯมากที่สุด โดยเชื่อมั่นและเห็นว่าบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมในด้านนี้จะช่วยให้เด็กหญิงฯใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้ดีกว่าเดิม โดยได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยว่า

...ผมอยากให้เห็นพระสงฆ์ผู้ทรงคุณความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มาช่วยปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กกลุ่มนี้ ทุกวันนี้เราทำได้ในระดับหนึ่ง แต่ถ้าทำได้มากกว่านี้ก็จะดี ยกตัวอย่างเช่น บางคนเป็นเด็กที่พ่อแม่ทอดทิ้ง จิตสำนึกเขาก็จะมองโลกในแง่ลบ มองสังคมในแง่ที่เป็นพิษภัย มองอะไรต่างๆไม่ดีไปหมด ใครจะสั่งสอนอะไรก็อาจไม่ค่อยรับ รับน้อย แต่ถ้าหากได้ผู้ทรงคุณธรรมจริยธรรมมาช่วยทางด้านนี้มากเข้า ผมเชื่อว่าพระสงฆ์มีกลวิธีหรือมีเทคนิคในการอบรมได้ดีกว่าฆราวาสในการปลูกฝังให้เป็นคนดี (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ความคาดหวังด้านการศึกษา

นักเรียนคาดหวังต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมด้านการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างคาดหวัง ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจคือ เด็กหญิงฯ มีความคาดหวังมากที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยในเรื่องการจัดหาอุปกรณ์การ

เรียน เพราะอุปสรรคการเรียน เช่น สมุด ดินสอ กระดาษทำรายงาน ฯลฯ มีความจำเป็นต้องใช้มาก และได้รับการอุปถัมภ์จากทางโรงเรียนในปริมาณที่จำกัด โดยเด็กหญิงฯ ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยว่า “เวลาที่อาจารย์สั่งงานอะไรต่างๆ โดยเฉพาะงานกลุ่ม บางที่ต้องซื้อหาอุปกรณ์การเรียนเสริม พวกหนูไม่ค่อยจะมีเงินซื้อ แม่ซีและแม่สุภาวดีก็ช่วยจัดหาให้บ้างแต่รบกวนท่านบ่อยๆ ก็เกรงใจเพราะมีเด็กหออยู่จำนวนมาก” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ส่วนในประเด็นอื่นๆ ด้านการศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านทุนการศึกษา การแนะนำด้านการเรียน แนะนำด้านการศึกษาต่อ หรือด้านสื่อการเรียนมีความจำเป็นรองลงมาเพราะทางโรงเรียนเน้นทุนวิริยยา มีบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้และมีหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่นี้อยู่ ดังที่นายเพชร ธรรมราช กล่าวไว้ว่า “การสงเคราะห์จากพระสงฆ์ด้านการศึกษา ผมว่าเป็นปัจจัยที่รองลงมา โรงเรียนมีครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ดูแลตรงนี้อยู่” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ส่วนอาจารย์สุภาวดี ภิวงค์ กล่าวไว้ว่า

...การช่วยเหลือของพระสงฆ์ด้านการศึกษาน่าจะมี แต่ถ้าเป็นหนังสือเรียนหรือการแนะนำในเรื่องการเรียนและการศึกษาต่อนั้นทางโรงเรียนได้ทำอยู่แล้ว พระสงฆ์อาจช่วยเหลือแนะนำในส่วนนี้ได้ แต่ความจำเป็นมันก็รองลงมา แต่ที่หนูอยากให้อายุที่สุดคือ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็ก เด็กจะได้ใช้ในการซื้อหาอุปกรณ์การเรียนเสริมได้ ทุกวันนี้ก็ช่วยกันจัดหาให้เท่าที่ทำได้ บางทีก็ไม่ค่อยพอเท่าใดนัก (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ความคาดหวังด้านอาชีพ

ความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับคาดหวังมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจคือ เด็กหญิงฯ คาดหวังมากจะเห็นพระสงฆ์สนับสนุนให้เรียนรู้หรือฝึกฝนอาชีพที่เหมาะสม เพราะพระสงฆ์อาจประสานงานหรือเป็นสื่อกลางติดต่อผู้มีความรู้มาช่วยฝึกฝนให้ได้ เด็กหญิงฯ คนหนึ่งกล่าวว่า “ในเรื่องของการฝึกฝนด้านอาชีพ ก็ได้พระสงฆ์ เช่น พระครูวิสุทธีนันท์กิจ พระอาจารย์บัณฑิตอาสาช่วยประสานงานหาครูฝึกด้านอาชีพมาช่วยสอนให้พวกหนู” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) ส่วนการหางานให้ทำเวลารว่างจากการเรียนหรือปิดเทอมนั้นน่าจะมีความจำเป็นน้อย เนื่องจากช่วงปิดเทอมเด็กหญิงฯ ส่วนใหญ่ต้องกลับไปช่วยงานที่บ้าน เรื่องนี้ผู้วิจัยถามเด็กหญิงฯ คนหนึ่งว่า ปิดเทอมนี้พวกเราอยากหางานทำพิเศษไหม เด็กหญิงฯ คนนี้ตอบว่า “หนูและเพื่อนๆ ส่วนมากปิดเทอมต้องกลับไปช่วยงานที่บ้าน บางคนก็ช่วยเลี้ยงน้อง บางคนก็ไปช่วยทำไร่ ปิดเทอมที่ไรหนูและ

เพื่อนๆไม่เคยว่างสักที แต่บางครั้งก็อยากหางานทำเพื่อช่วยเหลือทางบ้านบ้างเหมือนกัน”
(สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ส่วนความคาดหวังของครูอาจารย์ที่ดูแลเด็กหญิงที่ตอบบทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์
อาจารย์สุภาวดี ภิวังศ์ กล่าวว่า

...อยากเห็นพระสงฆ์ช่วยประสานงานหาครูอาจารย์มาฝึกอบรมอาชีพให้เด็กที่ห้อย
อย่างทุกวันนี้ก็ดีแล้ว เรื่องงานให้ทำคงไม่จำเป็นเพราะเด็กพวกนี้ภาระเขาเยอะ
เวลาปิดเทอมก็กลับไปช่วยงานทางบ้านกันหมด ส่วนช่วงเปิดเทอมก็วัตรประจำวัน
ของเด็กก็มากจนไม่มีเวลาไปทำงานพิเศษอะไรหรอก (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ผู้บริหารโรงเรียน นายเพชร ธรรมราช ก็ไม่คาดหวังบทบาทด้านอาชีพของพระสงฆ์
มากนัก เพราะท่านเห็นว่ายังไม่จำเป็น ท่านกล่าวว่า

...ผมคิดว่าการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านอาชีพแก่เด็กยังไม่สู้จำเป็นเท่าใดนัก ถ้า
หาครูอาจารย์มาช่วยสอนหรือฝึกทักษะทางอาชีพให้อย่างที่ทำอยู่นี้ ผมเห็นด้วยแต่ก็
ไม่ได้คาดหวังมากนัก ยิ่งหาอาชีพเสริมพิเศษในเวลาว่างหรือปิดภาคเรียนยิ่งไม่
จำเป็นเพราะบริบทของที่นี่ เด็กต้องกลับไปช่วยงานของครอบครัวที่บ้านในเวลาปิด
เทอม (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

-ความคาดหวังด้านสุขภาพอนามัย

ความคาดหวังของเด็กหญิงด้อยโอกาสที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านสุขภาพ
อนามัย ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างคาดหวัง เมื่อพิจารณารายละเอียดเฉพาะด้านมีประเด็นที่
น่าสนใจคือ เด็กหญิงมีความคาดหวังมากในการที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้การป้องกันภัยจาก
ยาเสพติด ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่ต่อเนื่องกับการปลูกฝังจริยธรรมด้วยการจัดอบรมแก่เด็กหญิงที่
หอพักเดือนละครั้งซึ่งการอบรมทุกครั้งจะมีการฉายสื่อเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดตลอด
เด็กหญิงคนหนึ่งกล่าวกับผู้วิจัยว่า “การอบรมของพระอาจารย์มักสอดแทรกเรื่องพิษภัยของยา
เสพติด การที่หนูดูสื่อพวกนี้ทำให้พวกหนูรู้และเข้าใจว่าการเสพยาเสพติดหรือการเข้าไปยุ่ง

เกี่ยวกับมัน จะทำให้เกิดผลร้ายต่อตัวเองมากมาย” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) เด็กหญิงชื่อกคน กล่าวว่า

...เมื่อก่อนหนูไม่เคยรู้เลยว่าพิษภัยของยาเสพติดจะมีมากขนาดนี้ จนกระทั่งได้ดูสื่อที่ พระอาจารย์ฉายให้ดูบ่อยๆ แม้กระทั่งไม่ได้เสพแต่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับขบวนการนี้ก็เป็ นอันตรายต่อตนเอง หนูดูสื่อของพระอาจารย์แล้วไม่กล้าที่จะเข้าไปข้องแวะกับมันเลย พระอาจารย์เอามาฉายให้ดูบ่อยๆหรือทุกครั้งได้ก็จะดีมาก เพราะเพื่อนๆหนูที่เป็น ชาวเขาบางคนครอบครัวเขาก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอยู่ (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

ส่วนความคาดหวังในบทบาทการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านสุขภาพอนามัย ของครู อาจารย์และผู้บริหารนั้น เหมือนกับด้านอาชีพ คือ ครูอาจารย์และผู้บริหารไม่ได้คาดหวังมากนัก เพราะเห็นว่าโรงเรียนบุคลากรที่ทำหน้าที่นี้อยู่ และมีหน่วยงานราชการที่คอยดูแลให้การช่วยเหลือ อยู่ นายแพทย์ ธรรมราช กล่าวว่่า “บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์ ผมไม่ได้คาดหวังมาก เพราะ โรงเรียนเราดูแลกันได้ หน่วยงานราชการเช่นสาธารณสุข โรงพยาบาลประจำจังหวัดก็ช่วยเหลือ อยู่” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553) แต่ถ้าเป็นบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด อาจารย์สุภาวดี ภิวศ์ หวังจะเห็นพระสงฆ์ได้ช่วยเหลือด้านนี้ โดยกล่าวว่า “การอบรมจริยธรรม ที่พระอาจารย์ได้ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่เด็กนั้นได้ผลดี เด็กหลายคนมาพูดกับหนูภายหลังว่า ดูภาพที่พระอาจารย์ฉายให้ดูแล้วรู้สึกกลัว และจะไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเลย” (สัมภาษณ์, 24 ก.พ. 2553)

สรุปผลการศึกษาศักดิ์ศนคติและความคาดหวังของเด็กหญิงและผู้เกี่ยวข้องใน โครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ

ผู้วิจัยสรุปเป็นสองส่วนคือ ศักดิ์ศนคติและความคาดหวัง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ศักดิ์ศนคติของเด็กหญิงและผู้เกี่ยวข้องในโครงการหอพักหญิงดรุณรักษ์ฯ

1) ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ก. ศักดิ์ศนคติของเด็กหญิงฯ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงฯเห็นด้วยมากกับบทบาทการ สงเคราะห์ของพระสงฆ์ในการช่วยจัดหาปัจจัย 4 เช่น อาหาร และเครื่องอุปโภค บริโภค มาให้กับ โครงการฯ เพราะเห็นว่าทำให้ลดภาระของโครงการฯลงได้มาก และสิ่งต่างๆเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่ จำเป็นต้องใช้ทุกวัน การที่พระสงฆ์จัดหาสิ่งเหล่านี้มาให้จึงตรงกับความต้องการของเด็ก

ข. ทักษะของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแล เห็นว่าทางโครงการฯ ยังขาดสวัสดิการ (ปัจจัย 4) อยู่มาก การสงเคราะห์ของพระสงฆ์ทั้ง 3 กลุ่ม คือ พระสงฆ์กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน พระสงฆ์กลุ่มครูอาจารย์ และพระสงฆ์กลุ่มบัณฑิตอาสา มหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้การบริหารจัดการดูแลเด็กหญิงฯ ในแต่ละวันได้รับความสะดวกมากขึ้น

ค. ทักษะของผู้บริหารโรงเรียน

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่า พระสงฆ์ทั้ง 3 กลุ่ม ได้ให้การสงเคราะห์ด้านนี้มาก โดยพระสงฆ์จะอาศัยบารมีของความเป็นพระขอบริจาคจาก ลูกศิษย์และผู้มีจิตศรัทธามาให้แก่โครงการฯ ทำให้เด็กหญิงฯ มีความเป็นอยู่ดีพอสมควรแก่สภาพ

2) ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ก. ทักษะของเด็กหญิงฯ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงเห็นด้วยมากที่สุดในการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านการปลูกฝังจริยธรรมในการจัดกิจกรรมที่หอพักด้วยการประยุกต์ธรรมะโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การอบรมคุณธรรมหน้าเสาธง การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์นอกสถานที่ โดยเห็นว่า การปลูกฝังคุณธรรมด้วยวิธีการนี้ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจธรรมะโดยไม่รู้สึกรำคาญและมีความสุขกับการอบรมทั้งยังสามารถนำสาระที่ได้จากการอบรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังเห็นว่า การปลูกฝังจริยธรรมด้วยการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ทำให้รู้สึกภูมิใจที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อผู้อื่นความรู้สึกว่าตนเองด้อยโอกาสและไม่มีคุณค่าด้อยลง

ข. ทักษะของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลเห็นว่า การสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านการปลูกฝังจริยธรรม พระสงฆ์มีส่วนสำคัญในการอบรมจริยธรรมแก่เด็กหญิงฯ ด้วยการอบรมจริยธรรมทุกวันๆ ที่โรงเรียน ที่สำคัญมากคือ การจัดกิจกรรมอบรมที่หอพักใน ช่วงสิ้นเดือน ซึ่งผู้ดูแลก็จะนำมาขยายผลต่อ

ค. ทักษะของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารเห็นว่า การสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในการปลูกฝังจริยธรรม พระสงฆ์มี บทบาทในด้านนี้แก่เด็กหญิงฯ มาก โดยได้เข้ามาช่วยในการอบรมจริยธรรมที่โรงเรียนทุกวัน และเน้นอบรมพิเศษในวันสำคัญต่างๆ ตลอดจนจัดกิจกรรมอบรมจริยธรรมในทุกสิ้นเดือนที่หอพัก พระสงฆ์ได้เอาใจใส่ในด้านนี้ดีมาก การได้รับการปลูกฝัง

จริยธรรมจากพระสงฆ์ทำให้เด็กหญิงๆได้รับความสุขตามสมควร ที่สำคัญทำให้เด็กหญิงๆได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามแนวทางของพุทธศาสนา

3) ด้านการศึกษา

ก. ทศนคติของเด็กหญิง

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงๆเห็นด้วยมากกับการที่พระสงฆ์สงเคราะห์ด้วยการจัดหาทุนการศึกษา เพราะจะได้นำไปใช้จ่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการเสริมการศึกษา

ข. ทศนคติของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลเห็นว่าการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้วยการให้ทุนการศึกษาเป็นสิ่งที่ดีและช่วยให้เด็กมีความสะดวกในการศึกษามากขึ้น เพราะโรงเรียนไม่ได้จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้ทุกอย่าง

ค. ทศนคติของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารเห็นว่าการสงเคราะห์ของพระสงฆ์ด้านการจัดหาทุนการศึกษาเป็นการช่วยให้เด็กได้รับโอกาสที่ดีขึ้น และช่วยลดภาระของโรงเรียนและโครงการฯในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนบางอย่างที่เด็กจำเป็นต้องใช้

4) ด้านอาชีพ

ก. ทศนคติของเด็กหญิงๆ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงๆเห็นด้วยมากกับการที่พระสงฆ์สนับสนุนให้เรียนรู้ด้วยการทดลองทำการเกษตร เพราะนอกจากจะนำไปทำอาหารรับประทานกันในหอพักได้แล้ว ยังเป็นการฝึกฝนด้านอาชีพด้านการเกษตรและการค้าขาย เพราะผลผลิตที่ได้ส่วนหนึ่งจะนำไปขายนำเงินมาใช้จ่ายในหอพักๆ

ข. ทศนคติของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลเห็นว่าบทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์เป็นบทบาทที่มีความจำเป็นรองลงมาเนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรด้านนี้อยู่

ค. ทศนคติของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารเห็นเช่นเดียวกับครูผู้ดูแลว่าบทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์เป็นบทบาทที่มีความรองลงมาเนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรด้านนี้อยู่

5) ด้านสุขภาพอนามัย

ก. ทศนคติของเด็กหญิงๆ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงฯเห็นด้วยมากกับการที่พระสงฆ์สงเคราะห์ด้วยการจัดให้เรียนรู้การป้องกันภัยจากยาเสพติด ด้วยการเสริมเพิ่มเติมจากการจัดกิจกรรมอบรมจริยธรรม การได้รับความรู้ด้านนี้จากพระสงฆ์ทำให้ทราบถึงพิษภัยและวิธีป้องกันตัวเองให้ห่างจากยาเสพติด

ข. ทศนคติของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลเห็นว่าพระสงฆ์มีบทบาทด้านสุขภาพอนามัยด้วยการช่วยจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดอย่างเดียวน่าจะเป็นการเพียงพอ เพราะด้านนี้โรงเรียนมีบุคลากรรับผิดชอบดูแล และยังมีหน่วยงานราชการ เช่น สาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลประจำจังหวัดช่วยดูแลอยู่ด้วย

ค. ทศนคติของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารมีความเห็นเช่นเดียวกับครูอาจารย์ผู้ดูแล

ความคาดหวังของเด็กหญิงฯและผู้เกี่ยวข้องในโครงการหอพักหญิงดรุณรักรักษ์

1) ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4)

ก. ความคาดหวังของเด็กหญิงฯ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงฯความคาดหวังมากที่จะเห็นพระสงฆ์ให้การสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) ด้วยการจัดหางบประมาณสำหรับสร้างที่พักอาศัย เนื่องจากการสร้างอาคารหลังปัจจุบันสำเร็จได้ด้วยการหาบริจาคและประสานงานหางบประมาณในการก่อสร้างจากพระสงฆ์ และไม่คาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยจัดหาอาหาร เครื่องอุปโภค บริโภค เพราะเห็นว่าพระสงฆ์ได้ให้การช่วยเหลือโครงการฯมากอยู่แล้ว บทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์ปัจจุบันก็ได้ให้การช่วยเหลือมาก จึงหวังจะเห็นหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้การสงเคราะห์ในด้านนี้จะได้ช่วยลดภาระของพระสงฆ์ลง

ข. ความคาดหวังของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลคาดหวังว่าอยากเห็นพระสงฆ์ได้ให้การสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) โดยเฉพาะด้านอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคที่ปัจจุบันยังขาดแคลนอยู่ เนื่องจากงบประมาณทางด้านนี้ที่โครงการฯได้จากโรงเรียนโดยพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผ่านขั้นตอนกระบวนการต่างๆมากกว่างบประมาณจะมาถึงต้องใช้เวลา ในระหว่างที่งบประมาณยังไม่ได้รับก็ได้อาศัยการสงเคราะห์ด้านนี้จากพระสงฆ์ทำให้โครงการฯดำเนินงานไปได้

ค. ความคาดหวังของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารคาดหวังว่าอยากเห็นพระสงฆ์ได้ให้การสงเคราะห์ในด้านสวัสดิการ (ปัจจัย 4) เพราะเชื่อว่าพระสงฆ์มีบารมี มีพลังอำนาจในการขอบริจาคจากประชาชน เมื่อได้รับการบริจาคแล้วพระสงฆ์ไม่ได้นำไปใช้ส่วนตัวแต่ได้นำมาสงเคราะห์แก่เด็กด้อยโอกาสในโครงการฯ ทำให้โครงการฯ แบ่งเบาภาระในส่วนนี้ไปได้มาก

2) ด้านการปลูกฝังจริยธรรม

ก. ความคาดหวังของเด็กหญิงฯ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงฯคาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์สงเคราะห์ด้านการปลูกฝังจริยธรรมด้วยการจัดกิจกรรมอบรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมอบรมธรรมะด้วยการใช้สื่อสมัยใหม่สลับกับการบรรยายธรรม และการจัดกิจกรรมด้วยการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์นอกสถานที่ เพราะการจัดกิจกรรมในรูปแบบดังกล่าวให้ความรู้ควบคู่ไปกับความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ยังทำให้รู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง

ข. ความคาดหวังของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลคาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดกิจกรรมปลูกฝังจริยธรรมในรูปแบบเดียวกับเด็กหญิงฯ เนื่องจากเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อเด็กหญิงฯ และเด็กหญิงในโครงการฯ ขอבקิจกรรมนี้ ทั้งครูอาจารย์ยังได้อาศัยความรู้จากการจัดกิจกรรมของพระสงฆ์นำไปสอนเด็กหญิงต่อด้วย

ค. ความคาดหวังของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารคาดหวังมากที่สุดต่อการปลูกฝังจริยธรรมของพระสงฆ์ เนื่องจากผู้บริหารเชื่อว่าพระสงฆ์มีกลวิธีในการปลูกฝังจริยธรรมในรูปแบบต่างๆที่จะนำมาใช้กับเด็กหญิงฯที่ผู้บริหารเห็นว่ามีความหลากหลายและเด็กหญิงฯหลายคนมองโลกและสังคมในแง่ลบจากความยากลำบากและขาดการเอาใจใส่ดูแล คาดหวังว่าพระสงฆ์จะปลูกฝังให้เป็นคนดีได้มากกว่าฆราวาส

3) ด้านการศึกษา

ก. ความคาดหวังของเด็กหญิง

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงคาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์ให้การสงเคราะห์ด้วยการช่วยจัดหาอุปกรณ์การเรียน เพราะมีความจำเป็นต้องใช้เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้จัดให้ทุกอย่าง บางอย่างเด็กต้องจัดหาเอง การช่วยเหลือของพระสงฆ์ด้านนี้ทำให้การเรียนของเด็กหญิงเป็นไปด้วยความสะดวกมากขึ้น

ข. ความคาดหวังของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลคาดหวังว่าอยากเห็นพระสงฆ์ช่วยในด้านทุนการศึกษา เด็กหญิงฯจะได้นำไปใช้จ่ายในด้านที่เกี่ยวกับการเรียน เพราะปัจจุบันถ้าเด็กหญิงต้องใช้จ่ายเสริมด้านการเรียนนอกเหนือจากที่ทางโรงเรียนให้ ครูอาจารย์ผู้ดูแลจะทำหน้าที่ในการจัดหาให้ซึ่งไม่เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก จึงหวังจะเห็นการช่วยเหลือด้านนี้ของพระสงฆ์

ค. ความคาดหวังของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารมีความคาดหวังน้อย เพราะเห็นว่าโรงเรียนมีครูอาจารย์และเจ้าหน้าที่ดูแลด้านนี้อยู่ ซึ่งต่างจากความคาดหวังของเด็กหญิงและครูอาจารย์ผู้ดูแล

4) ด้านอาชีพ

ก. ความคาดหวังของเด็กหญิงฯ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงฯคาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์สงเคราะห์ด้านอาชีพด้วยการสนับสนุนให้เรียนรู้หรือฝึกฝนอาชีพที่เหมาะสม เนื่องจากเห็นว่าปัจจุบันพระสงฆ์ก็ได้ให้การสงเคราะห์ด้านนี้อยู่ และพระสงฆ์มีเครือข่ายสามารถประสานงานนำครูอาจารย์มาสอนหรือฝึกฝนในด้านนี้ได้

ข. ความคาดหวังของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลคาดหวังเช่นเดียวกับเด็กหญิงฯที่จะเห็นพระสงฆ์ช่วยเหลือประสานงานหาครูอาจารย์มาสอนและฝึกอาชีพแก่เด็กหญิง เพราะพระสงฆ์มีเครือข่ายสามารถประสานงานนำครูอาจารย์มาสอนหรือฝึกฝนในด้านนี้ได้

ค. ความคาดหวังของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารไม่คาดหวังบทบาทด้านนี้ของพระสงฆ์กับบทบาทการช่วยประสานงานจัดหาครูอาจารย์มาสอนและฝึกอาชีพแก่เด็กหญิงฯมากนัก เพราะโรงเรียนสามารถหาครูอาจารย์และบุคลากรทางด้านนี้

5) ด้านสุขภาพอนามัย

ก. ความคาดหวังของเด็กหญิงฯ

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ เด็กหญิงฯคาดหวังที่จะเห็นพระสงฆ์จัดให้เรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันภัยจากยาเสพติด เพราะการอบรมของพระสงฆ์ด้านนี้จะทำการอบรม

พร้อมกับการจัดกิจกรรมปลูกฝังจริยธรรม พระสงฆ์มักใช้สื่อการสอนที่ดีและทันสมัยช่วยให้ได้รับความรู้และเห็นโทษภัยของยาเสพติด

ข. ความคาดหวังของครูอาจารย์ผู้ดูแล

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ครูอาจารย์ผู้ดูแลหวังจะเห็นเช่นเดียวกับเด็กหญิงฯ คือ การช่วยอบรมด้านยาเสพติด เพราะจากความใกล้ชิดกับเด็กหญิงฯ ทำให้ได้รับข้อมูลจากเด็กว่าเด็กสนใจและได้รับประโยชน์ในการอบรมของพระสงฆ์ด้านนี้

ค. ความคาดหวังของผู้บริหาร

บทบาทการสงเคราะห์ด้านนี้ของพระสงฆ์ ผู้บริหารไม่คาดหวังมากจากพระสงฆ์ด้านนี้ เนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากร และหน่วยงานราชการด้านสาธารณสุขและโรงพยาบาลประจำจังหวัดช่วยเหลือดูแลอยู่